Türkiye İş Bankası'nın Çocuklarımıza Armağanıdır

Kumbara

MAYIS 1982 / SAYI : 43

KÜÇÜKDİŞ

NEREYE GİDİYORSUNUZ ÇOCUKLAR?

GERİ DÖNÜN ÇABUK.

DIŞARI ÇIKIN, BURASI TEHLİKELİ BİR YER.

SİZE SESLENİYORUM, O MAĞARAYA GİRMEYİN.

!!

ETÇİ!

SÖYLEDİM SİZE ÇOCUKLAR. BAKIN HAVA BOŞUNA DÜŞTÜK.

SİZE BİR MEKTUP VAR

Mayıs Sayısında neler var?...

MAYIS ayı bahar canlılığının yanı sıra, okulların da kapanması yaklaştığı için büsbütün hareket kazanır. Ancak bir de bahar yorgunluğu vardır. Bu yüzden, özellikle Mayıs ayında kendinize çok dikkat etmelisiniz. Gıdanıza, uykunuza ve genel sağlığınıza özen göstermelisiniz. Böylece derslerinize daha iyi çalışacak, yıl sonunda başarılı olabileceksiniz.

Ders yılı sona ererken, KUMBARA Derginiz yine sizinle birlikte. Bu sayımızdaki konulardan bazıları şunlar:

Magazin yazımızda hepimizin adını duyduğu ama görme olanağını bulamadığı Ren Geyikleri anlatılıyor.

Öykümüzün yazarı ise, Mehmet Güler. Resimler Sema Ilgaz Temel'in. Ağaçlarımızı Kestirmeyiniz, resimli öykümüzün adı. Necdet ve Sadık çizdiler. Spor'da Dünya Kupası anlatılıyor. Zehra Ablam ve Ben'de, çocukların Ömer Dayısını tanıyoruz.

Sevgi ve başarı dileklerimizle, sağlıcakla kalınız.

KUMBARA

Kumbara
Türkiye İş Bankası'nın Çocuklarının Armağanıdır
Ayda bir yayınlanır.
Mayıs 1982 - Sayı 43
Türkiye İş Bankası A.Ş. Halkla İlişkiler Müdürlüğü adına Sahibi,
A. BÜLENT AYDIN
Sorumlu Yazı İşleri Yönetmeni:
YILMAZ SEVİMLİ
ONK AJANS
tarafından hazırlanan bu dergi HÜRRİYET OFSET MATBAACILIK VE GAZETECİLİK A.Ş tesislerinde basılmıştır.
(1 Mayıs 1982)
Adres:
KUMBARA Dergisi
Halkla İlişkiler Müdürlüğü
Atatürk Bulvarı, 191
Kavaklıdere-ANKARA
Kapak Resmi
Anneler Günü-Dünya Hemşireler Günü
ERALP NOYAN

Kapaktaki Konu: ANNELER GÜNÜ VE DÜNYA HEMŞİRELİK GÜNÜ

GÖREV her zaman önemlidir, her zaman değerlidir. Ancak bazı kutsal görevler vardır. Annelik, hemşirelik gibi.

Annelik değerli bir görevdir. Ama annelerimize karşı bizim de önemli görevlerimiz vardır. Onlara saygı gostermek, sevmek, onları üzmemek de bize düşen görevlerdir. Mayıs ayının ikinci pazar günü kutlanan Anneler Günü, yalnız o gün için annelerimizi mutlu etmek anlamını taşımaz. Yılın her günü anneleri hoş tutmak, Anneler Günü'nün anlamını daha da güçlendirir.

Mayıs ayının ikinci pazarında, derslerinizin iyi olması, sınavlarınızda başarılı olmanız anneleriniz için en değerli armağandır. Onları üzmeden, kırmadan birlikte güzel günler geçirmeniz en pahalı armağandan daha büyük değer taşır.

Mayıs ayının 12'sinde kutlanan Hemşireler Günü, bu kutsal göreve gönül veren kişileri anmak, onları tanımak, tüm insanlık için yaptıklarını öğrenmek amacını taşır.

Dünya'da çağdaş hemşireliğin kurucusu olan Florence Nightingale'in doğum günü olan 12 Mayıs 1920, Dünya Hemşirelik Günü olarak kutlanmaktadır.

Hemşirelik özel bir eğitim görerek hastaya bakmak sanatıdır. Bu mesleği kendine yol seçen tüm bilgili, şefkatli kişilere teşekkür ederiz.

BİZE DE MEKTUP VAR

Almanya'da Kumbara dergisini okuduk. Her köşesini beğendik. Ama en çok Sizin Sayfanız'ı sevdik. Daha çok yer verebilir misiniz?

ÖZDEN KOCAKAYA/
Kempten-Almanya

● *Mektubunuza teşekkür ederiz. Sizin ve tüm arkadaşlarınızın isteği artık gerçekleşecek ve Sizin Sayfanız iki sayfa olacak.*

Derginizi ilgiyle okuyorum. En çok sevdiğim bölümler Garip ama Gerçek, 1 Yazar 1 Yapıt. Sizden ricam, bu köşeleri biraz daha genişletmeniz.

NURSEN ŞAHİNYILMAZ/
Mesudiye-ORDU

● *İlginize çok teşekkür ederiz. Ancak şimdilik bu köşeleri büyütemiyoruz.*

Derginizin en çok öyküler bölümünü ve Sizin Sayfanız'ı beğeniyorum. Dileğim bunların sürekli olmasıdır.

İLKAY TEMİZYÜREK/
Hacıbektaş-Nevşehir

● *İlginize çok teşekkür ederiz. Dilekleriniz bize yardımcı oluyor.*

Kumbara dergisini okuduk, her köşesini beğendik. Yalnız, Mini-Ansiklopedi, Ülkemizi Tanıyalım, Denektaşı ve Bilmece - Bulmacalara daha çok yer verebilir misiniz?

ARZU-ŞEBNEM
ASLIŞAH/Hopa-Artvin

● *Mektubunuza çok teşekkür ederiz. Ne yazık ki bu bölümleri şimdilik genişletmeyi düşünmüyoruz.*

Kumbara dergisini okuduk her bölümü çok güzel. Bir de "Test" olursa, böylece bilgimizi artırırız. Bu isteğimiz yerine getirilirse çok memnun oluruz.

SEYFİ CİMBİRT-
EROL ESEOĞLU/
Ünye-Ordu

● *Önerinize çok teşekkür ederiz. Önümüzdeki aylarda dergimizde test sayfası açmayı biz de istiyoruz.*

Derginiz şu anda tam çocuk dergisi niteliği taşıyor. Derginizde çocukların ilgilendiği, özellikle uzay konularında, bir köşe açarsanız sevinirim.

AHMET YAKIŞIKLI/
Boğazlıyan - Yozgat

● *Önerinize çok teşekkür ederiz. Umarız, son birkaç aydır vermeye başladığımız uzayla ilgili bilgiler sizi hoşnut etmektedir.*

Kumbara dergisini her ay alıyorum. Bir de Küçük Diş'in yerine Tarzan, Anadolu Söylenceleri'nin yerine sağlık sayfası yaparsanız çok memnun olurum.

TOLGA BERMEK/
Seyran Bağl.-Ankara

● *Önerinize çok teşekkür ederiz. İlerde sağlık sayfası açmayı düşünüyoruz.*

Derginizi ilgi ile okuyorum. Öğrenciler için gerçekten bilgi verici bir dergi. Üzülerek söyleyeyim ki, derginizde Ortaokul öğrencilerine ilişkin bilgiler vermiyorsunuz. Ortaokul'lar için de bir köşe açarsanız seviniriz.

SUNAY CENGİZ/
Kumluca-Antalya

Derginizi çok çok beğendik. Yalnız biraz İlkokul 2. sınıfla ilgili öğretimler sunmanızı istiyoruz.

ŞENAY ERCİYAS/
Bakırköy-İstanbul

● *Sevgili çocuklar, Kumbara Dergisi olarak amacımız, ilkokuldan liseye kadar tüm KUMBARA okuyucularına seslenebilmek, hepinizi az ya da çok sevindirmektir. Böylesine geniş okuyucuya sahip olmak bizi çok mutlu ediyor ama, arada sizlerin tüm isteklerinizi yerine getirememek de bizi üzüyor. Dilekleriniz, önerileriniz bizi sizlere daha da yaklaştırıyor ve giderek sizin istediğiniz dergiye ulaşıyoruz.*

Ren geyikleri birçok yerde kızaklı arabaları çekerek insanlara ulaşımda yardımcı olurlar. Bu güçlü hayvanlar arabaları çekerken saatte 24 km'lik bir hıza erişirler.

REN GEYİKLERİ

Yılbaşlarında rastladığımız çizimlerde sık sık görürüz: Noel Baba havada giden kızak arabası ile çocuklara armağan taşımaktadır. İşte onun armağan dolu bu arabasını çeken hayvanlar ren geyikleridir.

Ancak fotoğraflarından, çizimlerinden tanıdığımız ama, yakından görüp bilmediğimiz hayvan türlerindendir, ren geyikleri. Yaşantıları nasıldır, nerelerde yaşarlar, neyle beslenirler? Gelin bunların hepsini kısaca öğrenmeye çalışalım.

Ren geyikleri kışın toprağın üzerindeki kar örtüsünü adeta kazıyarak yiyecek ararlar.
Liken adı verilen yosunu andıran otlar ren geyiklerinin başlıca yiyeceklerindendir ve soğuk, buzlu toprakta yetişirler.

Ren geyikleri dünyanın soğuk, karlı kuzey ülkelerinde yaşarlar. Örneğin Norveç'te, Finlandiya'da, Rusya'nın Sibirya bölgesinde, bunlara Tundra ren'i denir. Kuzey Amerika'da Alaska ve Kanada'da, bazen de Birleşik Amerika'nın Montana ve Maine eyaletlerinde de ren geyiklerine rastlayabilirsiniz.

Kuzey Amerika'da yaşayan ren geyiklerine caribou (karibu) adı verilir. Onlar dünyanın en iri ren geyikleridir. Boyları yaklaşık 1.5 metre, ağırlıkları da 180 kg'ı aşkın olabilmektedir. Caribou'lar ve tüm diğer ren geyikleri gruplar halinde ve yabani bir yaşam sürerler. Oluşturdukları bu sürüler zaman zaman 30 hayvandan, zaman zaman da 200'den çok geyikten oluşabilir.

Zamanlarının büyük bir bölümünü topluca gezerek ve yiyecek arayarak geçirirler. Onların yiyeceği mantarlar, otlar, ince dallar ve yosunlardır. Yazın, kuzey otlaklarında bu yiyecekler rahatlıkla bulunur. Ama kış gelip kar örtüsü doğayı kaplayınca yiyecek bulmakta güçlükler ortaya çıkar. O zaman ren geyikleri güneyin ormanlık bölgelerine giderek yiyeceklerini biraz daha rahat koşullarda aramaya koyulurlar. Bahar geldiğinde de kuzeyin otlak bölgelerine geri dönerler.

Dondurucu soğuklarda yaşamalarına karşın ısının düşüklüğü ren geyiklerini etkilemez, çünkü gövdelerini iki tabakadan oluşan tüyler korur. Alt tabakayı oluşturan tüyler kalın yünlü bir ceket gibidir. Üst tabakada ise uzun ve sert tüyler bulunur. Bu tüylerin içi boş ve havayla doludur. Bu çift tabakalık ısıtma sisteminden sonra ren geyikleri -50'ye yaklaşan soğuklarda bile sıcacık bir yaşam sürdürebilirler.

Bir ren geyiğini görme şansına erişirseniz, ilk dikkat edeceğiniz özellik kuşkusuz boynuzlarıdır. Tüm geyik türlerinde yalnızca erkek geyiklerin boynuzları vardır.

Ancak ren geyiklerinin, erkek olsun dişi olsun boynuzları vardır. Ayrıca ren geyiklerinin boynuzları her yıl yeniden gelişime uğrar.

Ren geyikleri bir yaşına bastıkları ilk yaz mevsiminde kafataslarına bağlı ilk yumuşak boynuzlara sahip olurlar. Sonbaharda bu boynuzlar gelişmeye başlar ve sertleşir. Aralık ayı sonlarına doğru bu boynuzlar düşer. Bunun ren geyiğine acı verdiğini de sanmıyoruz. Yeni gelen bahar ve yaz döneminde ren geyikleri yeni boynuzlara sahip olurlar. Her yıl yinelenen bu evrimler sırasında, ren geyiği yaşlandıkça boynuzları da büyüyerek ve güçlenerek yenilenirler. Böyle ağır boynuzlar taşımalarına rağmen ren geyikleri buzluk ve kayalık bölgelerde rahatlıkla ve hızla hareket edebilirler. Bunu sağlayan da kendilerine özgü tırnaklarıdır. İnce, keskin ve katı yapıda olan tırnakları onların buz üzerinde hızlı hareket edebilmelerine yardım ettiği gibi, tehlikeli yarlardan kayarak yuvarlanmalarını da önler. Herhalde ren geyiklerinin gezileri sırasında suyun içinden de gidebileceklerini pek düşünmezsiniz. Oysa gerçekten ren geyikleri suyun içinde yüzerek yollarını sürdürürler. Onların bu özelliğini sağlayan da suyun içinde ufak birer kürek gibi çalışan tırnaklarıdır.

Ren geyiklerinin en büyük düşmanı kurtlardır. Onlardan korunmak için ren geyiği sürülerinin bir uyarı yöntemi vardır. Tehlikeyi sezinleyen ren geyiği kuyruğunu kaldırır. Ren geyiklerinin kuyruklarının alt kısmı beyazdır ve beyazı gören yine kuyruğuyla diğerlerini uyararak ve tehlike haberi böylece tüm sürüye iletilerek kurtlardan korunurlar. Bununla da kalmayıp o an için sürüden ayrılanlara da haber bırakılır. Ren geyikleri toprağa parmaklarının arasından garip kokan bir sıvı bırakırlar, sonradan bunu koklayanlar da tehlikenin farkına varmış olurlar. Bütün ren geyikleri yabani bir yaşam sürmezler. Norveç'te Finlandiya'da, Sibirya'da ren geyiklerini evcilleştiren, onlara bakan, sütlerini alan insanlar vardır. Bu insanlar kızaklarının çekiminde de ren geyiklerinden yararlanırlar.

Ren geyikleri üzerine anlatılan öyküler de vardır. Örneğin, bir zamanlar Norveç kralına çok önemli bir haber iletilmesi gerekmiş. Bir subay, ren geyiği tarafından çekilen kızağı ile tam 1333 km. yol alarak, soğuğa, rüzgâra, korkunç hava koşullarına rağmen haberi yerine ulaştırmış. Subayın iki günlük yolu aşarak başarıya ulaşmasında en büyük pay da elbette kızağı çeken ren geyiğinin olmuş.

Ren geyiklerinin her zaman barış içerisinde yaşadıkları pek söylenemez. Resimde de görüldüğü gibi zaman zaman boynuzlarını kullanarak birbirleriyle dövüşürler.

Avrupa ve Asya'daki ren geyikleri Kuzey Amerika'da yaşayan ve karibu adı verilen hemcinslerinden daha ufaktırlar. Boyları 1.20 m., ağırlıkları da 140 kg. civarındadır.

Sinema

Türkiye İş Bankası Sinemaları Programı

ANKARA
Yenimahalle Seyran Sineması - SİNDERELLA, Mayıs 1, 8, 15, 22, 29 Cumartesi,

ANKARA
Bahçelievler Arı Sineması-SİNDERELLA, Mayıs, 2, 9, 16, 23, 30 Pazar.

İSTANBUL
Şişli Kent Sineması-SİNDERELLA, Mayıs 2, 9, 16, 23, 30 Pazar.

İSTANBUL
Kızıltoprak Kent Sineması-SİNDERELLA, Mayıs 2, 9, 16, 23, 30 Pazar.

SAMSUN
Konak Sineması-GÜLLİVER, Mayıs 1, 8, 15, 22, 29 Cumartesi.

İSKENDERUN
Halk Sineması-GÜLLİVER, Mayıs 1, 8, 15, 22, 29 Cumartesi.

Mehmet Güler

Resimler: SEMA ILGAZ TEMEL

Pazar yeri gürültüye kesmişti. Karpuz, kavun, elma, domates, biber satan çığırtkanların sesleri birbirine karışıyordu.

Verdiği sözü unutmuş gibiydi babası. Dön Allah dön. Durmadan dolaşıyordu pazar yerinde. Dizlerine kara su inmişti. Her şeyin fiyatını soruyor, tek bir şey olsun alıp heybesine, sepetine koymuyordu.

Böyle giderse akşamı ederdi bu adam. Ederdi de, bir kilo sebze, meyve almadan dönerdi. Bu arada da köyün otobüsü bir güzel kaçıp giderdi. Ondan sonra da kalırlardı burada. Amcası, dayısı olmadığına göre kimde kalırlardı? Hana, otele de götürecek değildi ya. Taksi, münibüs de tutmayacağına göre, buradan köye dek yürütürdü. Yürütür de bir güzel şişirirdi tabanlarının altını. Cılk yara ederdi.

Sabahleyin çok erkenden kalkıp geldiğine pişman olmuş gibiydi. Babasının ta geçen yıldan verdiği sözleri çınlıyordu kulağında. "Sen bir okumayı yazmayı sök iyicene..." Sökmüştü işte. Okumayı da sökmüştü, yazmayı da. 'Zayıf getirme karnende...' Ne zayıfı, ortası, iyisi bile yoktu. Hep pekiyi idi. Türkçeden aritmetiğe, arkadaşlarıyla iyi geçimi'ne dek. 'Sonra bir de sınıfını geç...' Geçmemiş miydi? Sınıfını da geçmişti işte. İkinci sınıflıydı. Boyu büyümüştü. Abi olmuştu. Okula yeni kaydolanların bir 'abi' deyişleri vardı, bayılıyordu. Hoşuna gittiği için kendisi de bir üst sınıftakilere 'abi diyordu. 'Bir de saate bakmayı öğren...' Onu da öğrenmişti işte. Hem de dakikası dakikasına. Üstünde rakamları olmasındı isterse. Dakikaları gösteren küçük aralıklar bulunmasındı. Şıp diye bilirdi hemen. Karnelerinin ikisi hep pekiyi olacak da, bir çocuk saate bakmayı bilmeyecek, öyle mi? İsterse sorsunlardı öğretmenine. O da olmadı, dünyanın en en karışık saatlerini getirsinlerdi. Bir bakmada bilirdi. "Onu beş geçiyor,' derdi. 'Dokuza üç var.' 'Onyedi otuz...' Muhtarın salak oğlu kadar yok muydu? Yok muydu öğretmenin küçük kızı kadar? Karnelerinde Ortası, Geçeri hiç eksik olmayan Fahri kadar yok muydu? Daha okula başladığı gün saat takmıştı onlar. Hem de ışıl ışıl. Güneş parçası gibi. Kollarını sıvayı sıvayı gösteriyorlardı saatlerini. Sol bileklerini havada yarım daireler çizdirerek bir havayla bakıyorlardı. Her bakışlarında pırıl pırıl balkıyordu saatleri. Işık saçıyordu. Hiç de durmuyordu çeneleri. 'Dersten çıkmaya beş dakika var...' Birinin bıraktığı yerden öbürü tamamlıyordu. 'İki dakika sonra giriş zili çalacak...' Tam da dedikleri gibi çıkıyordu. Çok geçmiyordu ki, okulun hademesi zile dokunuyordu. 'gördün mü?' diyorlardı gururla. 'Gördün mü? Nasıl da bildik...'

Pazar yeri daha bir kalabalıklaşmış gibiydi. Herkes birşeyler satıyordu. Kara çarşaflı kadınlar köylerinden peynir, yağ, yoğurt getirmişlerdi. Kendinden küçük çocuklar maydanoz, marul satıyorlardı. Biraz daha büyükçe olanlar tekerlekli arabalarla yük taşıyıp para kazanıyorlardı.

Karpuzları dağ gibi yığmışlardı.

—Kesmece karpuz!.. Bıçağı başında karpuz!..

Öyle de canı karpuz istiyordu ki. İçi yanmıştı. Babası kocaman bir karpuz alsa, şu otobüsün gölgesine yayılıp yeseler olmaz mıydı? Kütür kütür. Buz gibi. Ama almazdı ki bu adam. 'Ota çöpe para vermemeli oğlum' derdi sürekli. Şimdi istese yine aynı şeyi söylerdi. Söylerdi de, değil kocaman bir karpuz, bir dilim bile almazdı.

Karşı dükkanda asılı sicimleri, kazmaları, çapaları görünce o yana koşarcasına yöneldi babası.

Kaybetmiş oyuncağını bulmuş bir çocuk gibi sevinçliydi.

—Tamam oğlum, dedi. Tamam. İşte aradığımı buldum.

Ne söyleyeceğini şaşırıyordu. Gözleri ışıl ışıldı. Kazmayı bırakıp çapaya, çapayı bırakıp sicime, küreğe sarılıyordu.

—Bak, diyordu. Şimdi güzdeyiz ya. Ondan sonra kış. Kıştan sonra ilkyaz. Tüm ağaçlar domur domurdur o zaman. Toprak ısınmış. Kabarmış. Bir vurdun mu şu beli. Ayakçağına dek gömdün mü. Bulgur bulgur devrilir toprak. En küçük ayrık otu kalmaz içinde. Üzüm kütükleri omcaya keser. En güzelinden. Parmak üzümleri, kınalıyapıncaklar, dirmitler, dişeldaşlar. Hepsi kehribar gibi. Ballı... Şu çapayı da aldık mı. Vurduk mu domateslerin, biberlerin köküne. Bolca da ahpın. Koca Allah da bir rahmet verdi mi...

'Yok' dedi kendi kendine. 'Almaz bu adam. Ne saat alır ne de bir şey. Silgi, defter bile almaz. Almaz da getirdiği gibi alıp götürür bir güzel...'

—Bir şey mi diyorsun, dedi babası.

—Yok, dedi. Birşey demiyorum.

—Kendi kendine konuşuyorsun da.

Yanıtlamadı.

Babası yeniden kazmaya, küreğe bakıyordu. Demirini yokluyor, yapılışını inceliyordu. Bazen iki parmağını fiske yapıp küreğin ucuna vuruyordu. Tınılayan sesi oradan alıp kulağına getiriyordu. Çeliğin sesi hoşuna gitti mi, dünyanın en güzel müziğini dinler gibi oluyordu. Yüzü ışıyıp büyüyordu.

—Aldın mı malın iyisini alacaksın oğlum, diyordu. Çarığa, çürüğe para vermeyeceksin.

Yeniden eğiliyordu sicimlere. Kendirine, kendirin burulup sicim yapılışına bakıyordu. Liflerin sağlamlığını yokluyordu. Yapay gübreleri inceliyordu. Tohumları tek tek dişlerinin arasında kırıp özlerine bakıyordu.

—Bak, diyordu. Şu nohudu görüyor musun? Şu mercimeği, fasülyeyi, yulafı görüyor musun? At toprağa. Korkma. Aç koymaz adamı. Bire bin verir..

Ne söylese dinlemiyordu artık. Satıcının da canı sıkılmış gibiydi.

En sonunda eli cüzdanına uzandı. Bir kürek, bir bel aldı. Ata sicim, zikke aldı. Merkep için yular sardırdı. Nohut mercimek tarttırdı.

Hepsini heybeye doldurup sırtına vurdu. Hafiften bir türkü mırıldanarak pazar yerinde yeniden dolaşmağa başladı.

Kendisini iyicene türküye kaptırıp gitmişti. Birden duraladı:

—Acıktın değil mi?

Yanıt vermedi babasına. Kızmıştı.

—Simitçi! diye bağırdı çocuğa.

—Bir simit versene oğluma.

Almak istemedi ilkin. Karnı da çok açıkmıştı. Dayanamadı.

Verilen simidi ağzına götürdü. Susamlıydı. Sıcak. Çıtır çıtır.

Karnı doyarken babasıyla arasına giren soğukluğun yavaş yavaş eriyişini duyar gibi oldu.

—Şey, dedi. Hani söz vermiştin ya baba...

Sözünün sonunu getiremedi.

—Defter, kalem, silgi mi? Kolay canım. Alırız.

Saat kelimesi tam dilinin ucuna gelmişti ki, diyemedi. Boğazında düğümlendi sesi.

Babası bir arkadaş gibi koluna girdi. Pazar yerinin daha karışık köşelerine çekti.

—Bak, dedi. Defter, kalem buralarda satılır. İstediğini söyle şimdi.

Gerçekten de her şey vardı burada. Defter, kalem, silgi, pergel, cetvel, kalem kutusu, okul çantası... Daha ne istersen. Oyuncaklar bile.

Hangisinden isteyeceğini şaşırdı.

Önce defterlerini aldı babası. Silgi, cetvel aldı.

Daha ne isterse alacak gibiydi.

Tezgahın üstündekileri bir bir inceliyordu ki, parlak, ışıklı bir saatle göz göze geldi. Tüm oyuncakların, defterlerin içinden gülümsüyordu kendisine. 'İşte ben buradayım' diye bağırıyordu. 'Haydi, aldırsana..'

—Sa...saat diye kekeledi. Hani söz vermiştin ya...

Babası uzanıp aldı saati tezgahın üstünden.

—Uzat bakayım sol bileğini.

Sevincinden kalbi yerinden fırlayacak gibi oldu. Doğru mu söylüyordu? Babasının yüzüne baktı. Oldukça ciddi idi. Demek ki, gerçekleşiyordu düşleri...

İpincecik bileğini babasının kalın, kıllı ellerinin arasında görür gibi oldu...

İşte koluna takılmıştı bile. Demek bir saat da kendisinin vardı artık. Hem de tam istediği gibi. Yelkovanlı, akrepli. Işıl ışıl...

Hemen kulağına götürdü saatini.

—Bunun sesi yok ama, dedi satıcıya.

Satıcı bir babasına, bir kendisine baktı. Kurnazca gülümsedi.

—Sesi mi?.. Tik takları yâni... Bu saat gündüzleri dinlenir, geceleri çalışır. Anladın mı küçük?

Anlamamış gibiydi.

—Öyle, öyle dedi babası. Daha iyi değil mi? Gündüzleri dinlendiği için de yorulmaz. Yorulmayınca da hiç bozulmaz saatin.

İtiraz edemedi. Biraz üzüntüyle karışık sevinir gibi oldu yine de. 'Olsun', dedi içinden. 'Olsun. Saatim var ya. Varsın geceleri çalışsın. Ben de uyumam. Hiç uyumam. Geceleri bakar, geceleri dinlerim sesini.'

Babası aldıkları şeylerin parasını verdi. Yine pazarın sevmediği kıyılarını, köşelerini dolaştırmağa başladı. Biraz meyve ve sebze aldı.

Saatine baktıkça seviniyordu. Gün hiç bitmeyecekmiş gibi geliyordu. İstiyordu ki, bir an önce köylerine varsın. Saatini kardeşlerine, arkadaşlarına göstersin. Gece olsun. Sesini dinlesin. Yelkovanının, akrebinin döndüğünü görsün.

Otobüs durağı, köy yolu uzadıkça uzadı.

Evlerine girer girmez herkes dolu heybelerin, sepetlerin başına üşüştü. Kendisiyle ilgilenen yoktu.

Doğru yatak odasına geçti. Perdeleri çekip kapattı. Oda gece gibi oldu. Saatini kulağına götürdü. Yine ses yoktu. 'Ama güneş batmadı ki' dedi umutla. Az kaldı. Biraz sonra batar. Ondan sonra da bir güzel çalışır saatim. Tıkır tıkır. Tıpkı saat gibi çalışır..'

Aceleyle yer yatağını serip içine gömüldü. Yorganını başına çekti. Zifiri karanlık oldu her yer. Saatini kurup yeniden kulağına götürdü. Tek bir çıtırtı yoktu. Korku, sabır, umut içinde gelecek sesi dinlemeğe başladı. Yoktu işte. Tek bir ses yoktu. Babasıyla satıcının kurnaz kurnaz gülüşleri gözünün önünde canlandı.

"Yalancılar" dedi. "Yalancılar sizi..."

İnce ince ağlamağa başladı. Öylesine de yorulmuştu ki. Gözünden uyku akıyordu.

Durmadan ağladı. En sonunda uykusuzluğuna, yorgunluğuna yenik düştü. Susan, konuşmayan saati kulağının altında, sımsıcak bir uykunun içine kayıp gitti...

BİZİM EVE BENZİYOR

Babamla sokaktan geçerken,
Evler üstüne konuşuyoruz.
Bazılarının bizim eve,
Çok benzediğinde anlaşıyoruz,
Çünkü onların da bizimki gibi,
Kiminin önünde
Kimininse daracık balkonunda,
Vita ve gazyağı tenekesinden
Çiçek saksıları var..

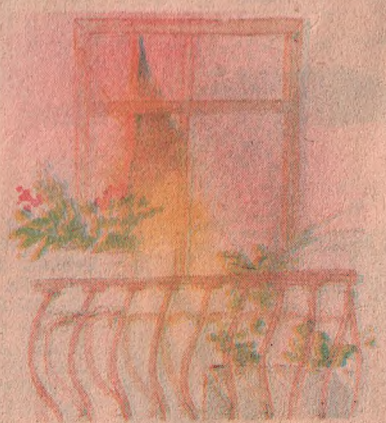

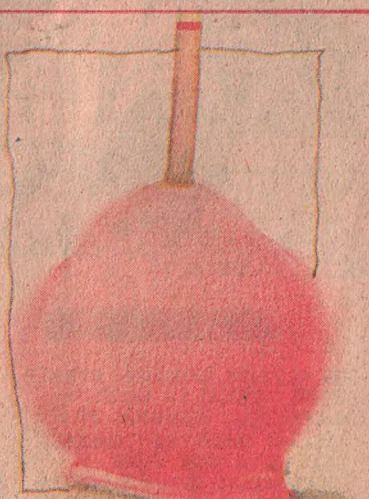

ELMA ŞEKERİ

Bazı satıcılar doğrusu,
Çok kandırıkçı oluyor.
Bakınca elma şekerlerine,
İnsanın canı çeker.
Oysa içi çürük elma,
Dışı boyalı şeker...

Abdülkadir Bulut

AĞAÇLARIMIZI KESTİRMEYİZ

Yazan
EMRULLAH GÜNEY
Çizenler **NECDET-SADIK**

OKULA MÜFETTİŞİN GELDİĞİNİ ÖĞRENCİLER, AKASYANIN ALTINDA OT YİYEN ATI GÖRÜNCE ANLADILAR. DEMİR KIRI BİR GÜZEL AT... HEP BUNUNLA GELİRDİ. ÖĞRENCİLER SANKİ SÖZLEŞMİŞÇESİNE ÇEŞMEYE DOĞRU BİR KOŞU TUTTURDULAR. MÜFETTİŞ GELDİĞİNDE HEP BÖYLE OLURDU. ELLER, YÜZLER TERTEMİZ OLMALIYDI. İTİŞ KAKIŞ, TESTİLERİNİ DOLDURAN KADINLARIN SIRASINI DA KAPARAK, ELLERİNİN KİRİNİ KALDIRMAYA UĞRAŞIRLARDI. YÜZLERİ DE TEMİZ OLMALIYDI. TEMİZLİKLERİ EKSİK OLURSA ÖĞRETMENLERİNE BELKİ BİR SÖZ GELEBİLİRDİ.

BEŞİNCİ SINIF ÖĞRENCİLERİ TENEFFÜSE ÇIKMADILAR O SABAH. ÇÜNKÜ İÇERDE MÜFETTİŞ VARDI. ÖĞRETMEN İLHAN ARI ÖĞRENCİLERİYLE BİRLİKTE ONU DİNLİYORDU.

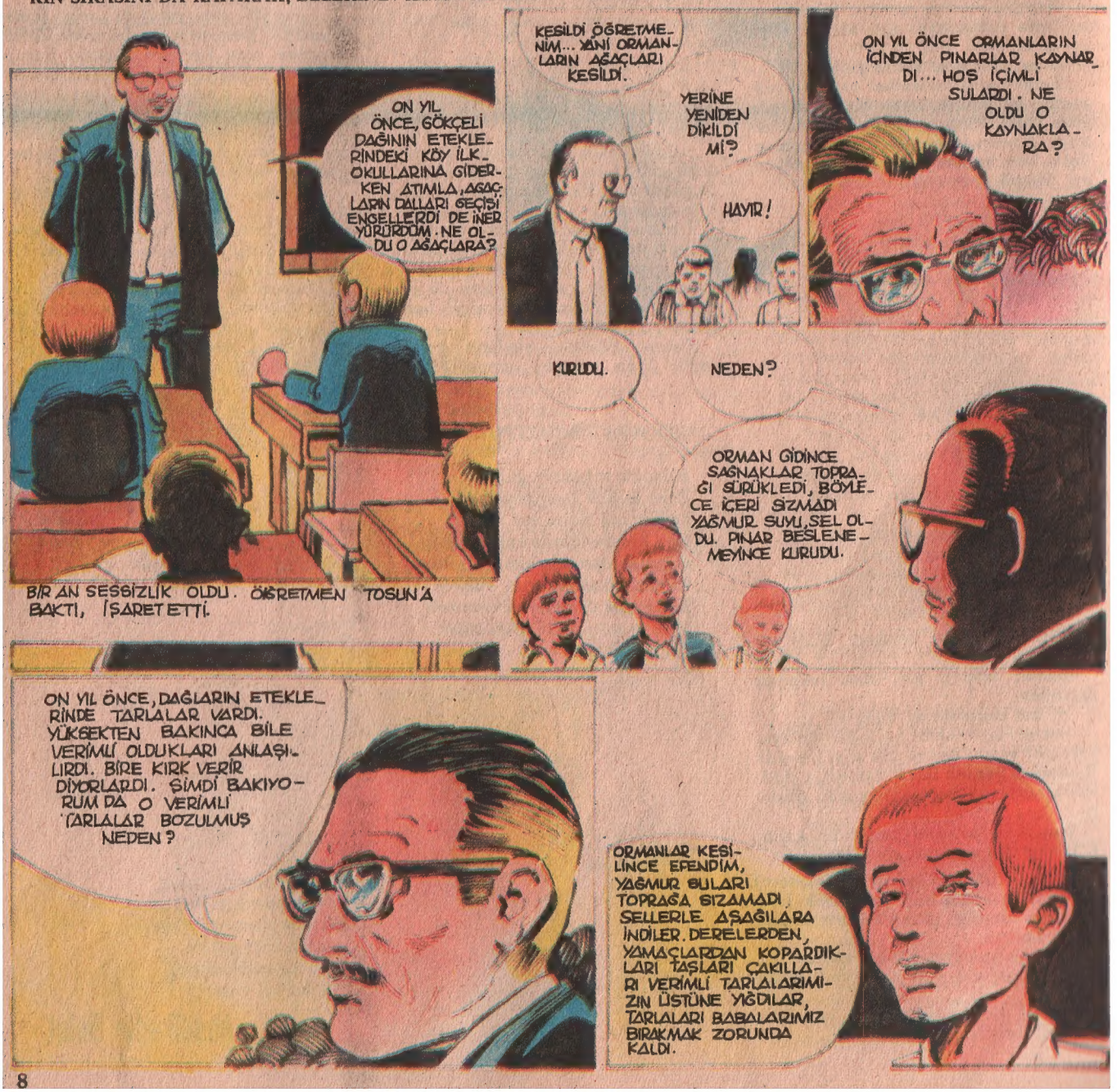

O akşam, çorba içerken, ilkokula giden çocuklar evde övündüler. Müfettişin her sorduğu soruya güzel cevaplar verdiklerini yağlandıra ballandıra anlattılar.

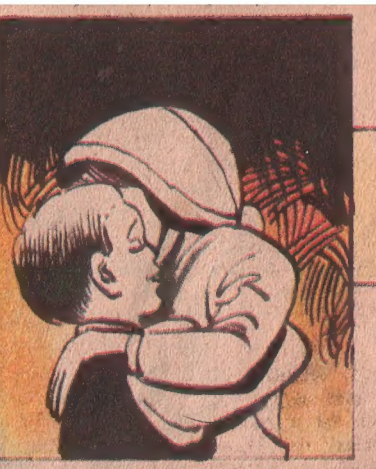

Babalar gurur duydu Analar çocuklarını öptü.

Gökçeli Dağın kuzey yamaçlarında iki köy vardır. Yarbaşı ve Kuyulu... Dağın kuzey yönleri kuytuluk olduğundan tek tük de olsa meşe, ardıç, çam kalmıştı. Geçmişten haber veren birer anı gibiydiler.

Üzgün, tek tek, Ormanlıktan çıkmış, keçilerin büyümelerini fırsat tanımadığı zavallı ağaççıklardılar. Çobanlara gölge verirlerdi. Ama en güzel sıkcacık dallarını da yine çobanlar değnek için keserlerdi.

Güzel bir mayıs günü bitiyordu. Havada ısınan toprağın, davar sürüsünün geçerken bıraktığı yünün, ocakta yanan tezeğin kokusu vardı.Karmakarışık.

İş dönüşü kahvenin önüne toplanan köylüler kır bekçisi Kahramanın tepeleme meşe yüklü bir eşeği sürüp getirdiğini gördüler. Eşeği yoktu bekçinin. Biraz sonra anlaşıldı... Kahraman anlatıyordu.

GEZE GEZE YORULMUŞTUM. GÖLGELİ ALIÇ AĞACININ ALTINA OTURDUYDUM, İÇİM GEÇİVERMİŞ. UYKUMUN ARASINDA BALTA SESLERİ DUYDUM. KALKIP BAKTIM, KAYALIĞIN ARDINDA YARBAŞI KÖYÜNDEN Bİ DELİKANLI SALDIRMIŞ MEŞELERE, DEVİRİYOR. "DAVRANMA GELİYOM" DİYE BİR NAĞRA ATTIM. OĞLAN FIRLADI GİTTİ. YAKALAMANIN OLURU OLANAĞI YOK. BEREKET EŞEĞİ KAÇIRMADI. YÜKLEDİK GAYRİ EŞEĞE. İŞTE BÖYLE KOMŞULAR.

Kurul üyelerinden İbrahim Ağa hırslıydı.

NEDİR BU YARBAŞI KÖYÜNDEN ÇEKTİKLERİMİZ CANIM. SINIRLARIMIZ İÇİNDE KALAN KÖY KORUSUNDAN, MEŞE KESERLER. ZATEN OTLAĞIMIZ KISIR, SÜRÜLERİNİ OTLATIRLAR. KUYUYA BİZ KIŞIN KAR BASARIZ, EZİYETİNİ ÇEKERİZ, YAZIN SUYUNDAN KANA KANA ONLAR İÇER... NEDİR BU CANIM? HEP BOYNUMUZ EĞRİ Mİ KALACAK BU ADAMLARA KARŞI? MEŞELERİ ONLARA VERMEYECEĞİZ. HEMEN YARIN GİDİP, MEŞELERİ, ARDIÇLARI ÇAMLARI KESECEĞİZ. TÜM KÖYLÜ NASİBİNİ ALACAK. HER EVDEN EN AZ İKİ KİŞİ OLACAK, KABUL MU?

Büyük iş başarmış insanlara özgü bir anlatışla iştahlı iştahlı olayı hikâye ediyordu. Meşeleri Köy Odasının aralığına yıktılar. Kış gelende soba yakılırdı. Eşeği de muhtarın ahırına götürülüp bağladı Kahraman. Ortalık iyice kararmıştı. Çorbasını içen kahvenin yoluna düşüyordu. O sırada Kahraman tellâllığa başlamıştı.

EEEEEY KOMŞULAAAAR... BU AKŞAM MUHTARIN ODAAAA, TOPLANTI VAAAR... HEPİNİZ GELİN HAAA... DUYDUK DUYMADIK DEMEN HAAA...

KÖY ODASINDA BİR SESSİZLİK OLDU. SONRA BAŞLARINI SALLADILAR: KABUL..

O GECE KİMSE, BU KONUŞMAYI OKUL ÖĞRENCİLERİNİN DE DİNLEYECEĞİNİ DÜŞÜNMEDİ..

Sabahleyin okula gelen öğretmenler bir olağanüstülük olduğunu anladılar. Dört ve beşinci sınıf öğrencilerinden hiçbiri yoktu.

ÖĞRETMEN ORHAN TAŞ, OKUL MÜDÜRÜ İLHAN ARI BU İŞE BİR ANLAM VEREMEDİLER. KÖYÜN İÇİNE ÇIKTILAR NE OLUP BİTTİĞİNİ ANLAMAK İÇİN... KÖYDE ELİ İŞ TUTAN ERKEK KALMAMIŞTI. GERÇİ İŞ ZAMANIYDI AMA YİNE DE İŞE GİTMEYEN BİRKAÇ KİŞİ DAİMA BULUNURDU. DAHA DA MERAKLANDILAR. KONUŞACAK BİR ADAM ARADILAR' ORTALIKTA KADIN DA GÖRÜNMÜYORDU. KORE GAZİSİ SATILMIŞ DAMA ÇIKMIŞTI. ELİNDE DÜRBÜNÜ VARDI. "GELİN HOCALAR GELİN.... ŞENLİĞE BAKIN HELE."

TÜYLERİ DİKEN DİKEN OLDU İLHAN ARI ÖĞRETMENİN. SATILMIŞ "ŞENLİK" DİYORDU AMA, SESİNDE BİR FACİA KOKUSU VARDI. DAMA DAYALI İĞRETİ MERDİVENDEN İVEDİ İVEDİ ÇIKTILAR. DÜRBÜNÜ ÖĞRETMENE VERDİ SATILMIŞ. GÖSTERDİĞİ YERE BAKTI.

Belki yüz kişi... Tesbih taneleri gibi Gökçeli Dağı'nın dik patikalarından koruluğa doğru gidiyorlardı. Tek sıra.

Öğretmenler, anladılar. Akşam çağrılan tellalında niye köylülerin toplanmak istediğini de...

SEN OKULDA KAL ORHAN. BEN ÇIKIP BAKAYIM DAĞA. NELER OLUYOR. DAĞIN ARKASINA DOLANDILAR MI SENİN DÜRBÜN DE İŞE YARAMAZ SATILMIŞ...

İYİ AMA ÖĞRENCİLER DE Mİ ODUN KESMEYE GİTTİ. DÜRBÜNDE ONLARI GÖREMEDİM.

Kafasında binbir türlü düşünce kuru dereler aştı, dik yarları tırmandı. Dikenlere dalaştı, çalılar ellerini kanattı. Sık nefes almaktan göğsü yanıyordu. Susamıştı.

Taşların arasındaki gedikten bakınca dondu kaldı...Her bir ağacın dibinde dördüncü, beşinci sınıf öğrencileri... Yavrusunu düşmana kaptırmamak için kol-kanat geren ana gibi havaya kalkal emmilerinin, babalarının baltalarına karşı duruyorlardı. Gözlerinden yaşlar boşandı. Çocuk gibi ağladı. Bir gayretle aşağı doğru koştu.

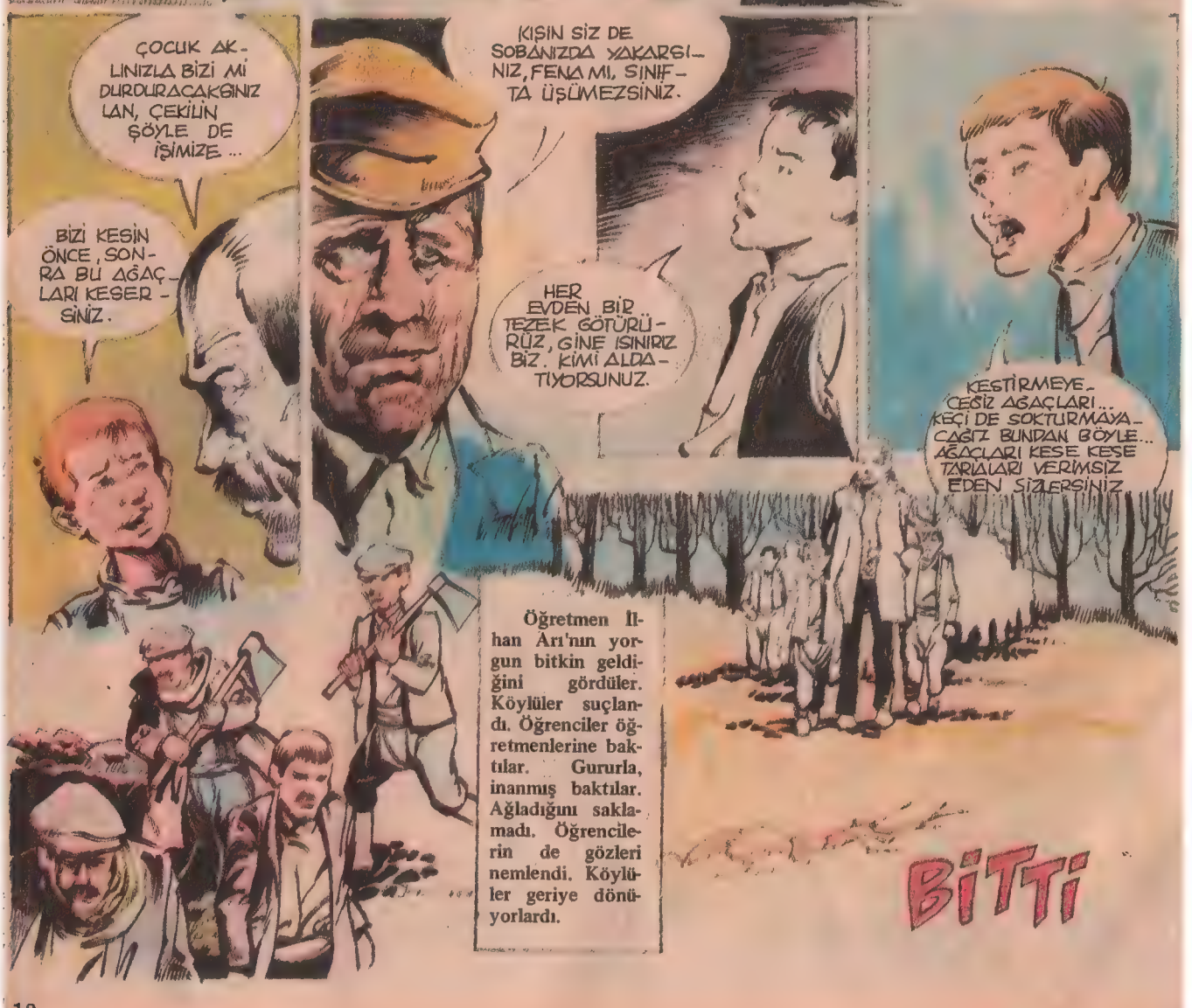

Öğretmen İlhan Arı'nın yorgun bitkin geldiğini gördüler. Köylüler suçlandı. Öğrenciler öğretmenlerine baktılar. Gururla, inanmış baktılar. Ağladığını saklamadı. Öğrencilerin de gözleri nemlendi. Köylüler geriye dönüyorlardı.

BİTTİ

ADALET AĞAOĞLU

1 YAZAR YAPIT

Günümüz yazarlarından olan Adalet Ağaoğlu, 1929 yılında Nallıhan (Ankara)'da doğdu. Ankara Üniversitesi Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi Fransız Dili ve Edebiyatı Bölümü'nü bitirdi. Ankara radvosuna girerek dramaturg görevi (*), Radyo Tiyatrosu Müdürlüğü, TRT kurulduktan sonra da program uzmanlığı yaptı. Sanat yaşamına şiirle başlayan Adalet Ağaoğlu'nun, bir arkadaşıyla beraber yazdığı bir Piyes Yazalım oyunu, tiyatroda ilk denemesi oldu. Basılmamış olan bu oyun Ankara'da sahneye kondu. Sahne ve radyo oyunları yazmayı sürdüren Adalet Ağaoğlu'nun Yaşamak Oyunu, Fransız ve Alman radyolarında da yayınlandı. Öteki kitaplarını şöyle sıralayabiliriz: Oyunları; Çatıdaki Çatlak, Evcilik Oyunu, Tombala, Sınırlarda ve Kendini Yazan Şarkı, Romanları; Ölmeye Yatmak, Fikrimin İnce Gülü, Bir Düğün Gecesi; Hikâye ise Yüksek Gerilim'dir. 1973'de yayınlanan Üç Oyun kitabıyla Türk Dil Kurumu 1974 Tiyatro Armağanı'nı; Yüksek Gerilim ile 1975 Sait Faik Hikâye Armağanı'nı kazandı. Kendi Kendini Yazan Şarkı, 1976'da İstanbul Şehir Tiyatroları'nda oynanan ve Evcilik Oyunu ile birlikte basılan bir oyundur.

Adalet Ağaoğlu ayrıca The Reader's Encyclopedia of World Drama (New York, 1969) adındaki tiyatro ansiklopedisinde, dünya yazarları arasında yer almıştır.

(*) Tiyatro oyunları yazarlığı ve incelemesi

Fikrimin İnce Gülü

Bayram, işçi olarak gittiği Almanya'da bir otomobil fabrikasında çalışmış, boğazından keserek biriktirdiği para ile bir 74 Mercedes araba almıştı ve şimdi yurduna dönmekteydi. Direksiyon başında kurumla oturuyor, düşlerinde, arabasını görenlerin kendisine nasıl gıpta ile bakacaklarını, onları nasıl şaşırtacağını düşünmektedir.

Köyü Ballıhisar'a doğru yol alırken park ettiği yerde otomobilinin yıldızı çalınmış, araba vapurundan inerken altını vurmuş, daha sonra bir farının kırıldığını görmüş, Bursa'ya yaklaşırken önde giden bir kamyonun tekerleğinden fırlayan taş, ön camını çatlatmıştı. Sinirleri bozulmuştu.

Köyde hasta yatan amcası vardı. Elini öpüp ona nasıl adam olduğunu göstermek istiyordu. Kezban'ı da unutmamıştı. Yalnız ona daha önce umut vermemiş, Almanya'da para ve araba sahibi olduktan sonra dönüşünde onunla evlenmeyi tasarlamıştı.

Almanya'ya gitmeden önce birgün Ankara'da Kezban'ın kardeşi İsmail'le karşılaşmıştı. İsmail Almanya'ya gitmek için başvurmuş, herşeyi bitirmiş, yalnız sağlık raporu kalmıştı. Bayram ona, "Sen köyüne dön, ben kağıtları alır, gelirim," demişti. Raporu veren adam Bayram'ı kandırıp üç yüz lirasını almış, İsmail'i çürüğe çıkarıp yerine onu geçirmişti.

Bayram köye yaklaştığı sırada bir çoban görür ve bilgi almak için onunla konuşur. Çobanın anlattığına göre İsmail, Almanya'ya gitmek istemiş, ama kardeş bildiği biri ona oyun oynayıp sırasını almış, Kezban da bu olup bitenleri öğrenince bunalım geçirmiş ve ne zamandan beri kendisini isteyen bir balıkçı ile evlenmiş. İbrahim Amca da bir süre önce ölmüş, köylü de Bayram'dan tiksinir olmuş...

Bayram bu sözlere donakalır, gözleri kararıp çevresini görmez olur. Kezban da gittikten sonra otomobili onun için artık bir teneke yığınından başka bir şey değildir. Otomobilini geri çevirir ve bir daha köyüne dönmemecesine oradan uzaklaşır. Çünkü artık orada Bayram'ı bekleyen kimse yoktur.

Mini ansiklopedi

TUZ, BUZU NİYE ERİTİR?

Ilık bahar havasından sonra, buzu eritmek için en iyi çare, tuzdur. Isı iyicene düştüğünde, su donar. Ama tuzlu su donmaz. 0° derecede, sıvı olarak kalır. Tuzlu suyu dondurmak için ısının çok düşmesi gerekir. Bu yüzden, kaldırımlardaki buzu eritmek için tuzlu su çok yararlı olur. Buzun üzerine tuz dökün. Tuz, buz yüzeyindeki minicik su damlacıklarıyla karışacaktır. Bu tuzlu suyu oluşturur. Tuzlu su, buza karışacak ve onu eritecektir. Böylece biraz daha tuzlu su elde edilecektir. Bu da daha çok buzu eritecek ve iş sürüp gidecektir.

Sonunda, buz kalmayacaktır. Yalnızca tuzlu bir kaldırım... ve düşme, kayma korkusu olmadan rahatça yürümek kalacaktır geriye.

BİTKİLER NASIL SOLUK ALIR?

İnsanlar gibi, bitkilerde havadan kendilerine gerekeni alırlar. Ama bizim gibi soluk almazlar.

Hava, bitkilerin yapraklarındaki minik deliklerden geçer. Bitkiler de, tıpkı insanlar gibi, yalnızca kendilerine gerekeni alırlar. Bizler, havadan oksijen alırız. Gündüzleri bitkiler karbon dioksit alırlar. Güneş yaprakları üzerinde ışıyınca, bu onlara karbon dioksiti ve suyu bitkilere gıda olan şekere dönüştürecek enerjiyi sağlar. Bu olaya da fotosentez denir. Kullanmadıkları oksijen ise havada kalır.

Havadaki oksijenin çoğu bitkilerin bıraktığıdır. Diyebiliriz ki, bitkiler karbon dioksit alıp oksijen verirler. Bizler de oksijen alıp karbon dioksit veririz. Havalı bir anlaşma değil mi?!

Süt Zamkı

Deney köşesi

Süt içmek içindir, bunu hepimiz biliriz. Ama sütten yapıştırıcı da yapılacağını bilir misiniz? Şaka yapmıyoruz. İşte, sütten nasıl zamk yapılır, birlikte görelim.

GEREKENLER

kaymağı alınmış süt,
sirke
pasta vs.ye konan soda
emaye tencere
ölçü bardağı
süzgeç
yemek kaşığı
cam kavanoz
su

NE YAPILACAK?

1. Yarım litre sütü tencereye boşaltın. İçine 100 gram sirke koyun. Yavaş yavaş karıştırarak ısıtın.

2. Süt fokurdamaya başlayınca ateşten çekin. Baloncuklar sönene kadar karıştırmaya devam edin.

3. Karışımı beş dakika kadar bekletin.

4. Karışımı süzgeçten geçirin. Süzgeçten geçen ince sıvıyı dökün. Süzgeçte kalan beyaz tortuyu cam kavanoza boşaltın.

5. Cam kavanozdaki karışıma bir su bardağının dörtte biri kadar su ve bir yemek kaşığı pasta sodası ilave edin. Yeniden karıştırın. Zamkınız hazır!

NASIL OLUYOR?

Sütü zamka dönüştürmek için önce sütü bozmak gerekir. Bozulma olayı sütün içindeki bakterinin asit yapmasıyla oluşur. Sütün bozulması için epey beklemek gerekir. Ama süte bir asit olan sirkeyi ilave edince ve bunları ısıtınca, bozulma işlemi hızlandırılmış olur.

Bozulmuş sütün içinde iki ana madde vardır. Bozulmuş, ya da kesilmiş sütün suyu ve kesilmiş sütün koyu kısmı. Bu iki madde, bozulmamış sütün içinde de bulunur. Ancak bunları ayrıştırmak için asit gereklidir. Atılan sıvı, sütün kesilmiş suyudur. Sakladığınız ve reçele benzer kabarcıklar ise sütün kesilmiş koyu kısmıdır. Buna peynir özü, kazein denir.

Süzgeçten kavanoza aktardığınız öze pasta sodasını da ekleyince, yeni bir kimyasal reaksiyon ortaya çıkar. Sonuç? Kazein zamkı.

İş Bankası'nın "İKİ SORU İKİ YANIT" Yarışmasının Sonuçları

Türkiye İş Bankası tarafından düzenlenen ve her hafta radyoda yayımlanan "İki Soru-İki Yanıt" yarışmasını Mart ayı içinde kazanarak ödül alanların adları şöyledir:

İLKAY ULUĞLU-Keşan/Edirne,
CEMALETTİN SARIKAYA-Merzifon/Amasya,
GÜRBÜZ BOZKURT-Narman/Erzurum,
DİLEK KARAKAŞ-Alaca/Çorum,
ŞÜKRÜ BAHADIR-Tutak/Ağrı,
SERKAN YILDIRIM-Diyarbakır,
ALİ LİKOS-Karasu/Sakarya,
NUMAN GÜLEN-Erzurum,
İBRAHİM HULUSİ BİLGİN-Bodrum
NURDAN ÖZAYRANCI-Bigadiç
MUSTAFA SEZER-Adana,
HÜSEYİN TURHAN-Mersin,
MEHMET OKUR-Buldan/Denizli,
KIYMET KÜÇÜK-Pertek/Tunceli,
BEYHAN BÜLBÜL-Siirt,
AYHAN DOĞAN-Uşak,
FATMA ŞAHİN-Yahyalı/Kayseri,
NİLÜFER KASAPOĞLU-Giresun,
BEHİYE ŞAHİN-Çiçekdağı/Kırşehir,
HALİS BAYDAŞ-Edremit/Van,
NİHAL TEZCAN-Eyüp/İstanbul,
HAKAN YANAR-Babadağ/Denizli,
VESİLE ÇAPKIN-Dalaman/Muğla,
GÜVEN KAYA-Kuruçeşme/İzmit,
NİLÜFER GÜNSEL-Akyazı/Sakarya,
MÜRVET CANTAŞ-Teleferik/Bursa,
MURAT DEMİRCİOĞLU-Eskişehir,
ZEYNEP SÜZEK-Bekilli/Denizli,
MUSTAFA SAKA-İnebolu/Kastamonu,
MUTLU KAYA-Emirdağ/Afyon,
ÖZLEM KARAGÖZ-Kızılay/Ankara,
OSMAN ŞİMŞEK-Hınıs/Erzurum,
MEHMET MEYDANKAŞ-Kargı/Çorum,
HÜSEYİN ÇETİN-Yıldızeli/Sivas,
VİLDAN GÜRNAL-Giresun,
TURGUT ARSLANHAN-Aydın,
SEVDA GÜL-Selim/Kars,
HÜSEYİN TUHAN-Pazar/Rize,
MEHMET BELTİR-Bingöl,
GONCA YILMAZ-Malazgirt/Muş.

Bankanız İş Bankası'nın sizin için düzenlediği "İKİ SORU-İKİ YANIT" adlı yarışma sürüyor. Yarışmanın radyolardan HER PAZAR yayın saatleri şöyle: İstanbul: 14.00-14.10, Ankara: 13.50-14.00, İzmir: 13.45-13.55, Çukurova: 13.30-13.40, Antalya: 13.30-13.40, Erzurum: 13.30-14.30, Trabzon: 13.30-13.40, Diyarbakır: 13.30-13.40.

DENEKTAŞI Bunları biliyor musunuz?

1. Satıcı tarafından alıcıya verilen ve malın miktarını, türünü, niteliğini, ölçüsünü, fiyatını, tutarını ya da yapılmış hizmetleri bildiren hesap pusulasına ne ad verilir?

2. Suçun nedenini, suçta kullanılan araçların nitelik ve kullanış biçimlerini suçlunun yakalanması ve suçluluğun saptanması ile ilgili delilleri inceleyen bir bilim koludur. Tıp, biyoloji ve fizik bilgilerinden yasaların uygulanması ile ilgili olarak yararlanan bu bilim kolunun adı nedir?

3. Kireç taşıyla kilin karıştırılması sonunda elde edilen toz halinde bir yapı malzemesidir. Havada, su altında sertleşir. Su, kum, ince çakıl taşı ile karıştırılıp beton haline getirilerek kullanılır. İçine katılan maddelerin çeşidine göre değişik özellikler taşıyan bu yapı malzemesinin adı nedir?

4. 1928 yılında Bafra'da doğmuştur. Bir süre Güzel Sanatlar Akademisi'nde okuduktan sonra dergi ressamlığına ve karikatüristliğe başlamıştır. Hafta, Tef, Vatan, Taş, Dolmuş, 41 Buçuk, Deve ve Milliyet adlı dergi ve gazetelerde çalışmıştır. Yurt dışında çeşitli yarışmalara katılan ve halen Güneş gazetesinde çizerliği sürdüren bu ünlü kişiyi tanıdınız mı?

5. Ege denizinde Anadolu'nun batı kıyılarından Çeşme ve Karaburun'un karşısında Yunanistan'a ait bir adadır. Eski çağda mermerleri, inciri, şarabı, tahılları ve sakızı ile tanınırdı. Doğu kıyısındaki Khios şehri siyasi, ekonomik ve kültürel hayatın merkeziydi. Homeros'un doğduğu yer olduğu ileri sürülen bu adanın adı nedir?

6. Özellikle II. Abdülhamit'in 33 yıl içinde yaşamış olmasından dolayı ün kazanmış bir saraydır. İstanbul'da Beşiktaş ile Ortaköy arasındaki sırtlarda büyüklü küçüklü köşklerden meydana gelmiştir. Saray cumhuriyetten sonra "Harb Akademileri" olarak kullanılmıştır. Geniş bahçesi günümüzde park olarak halkın hizmetinde bulunan bu sarayın adı nedir?

7. Leyde'de doğmuş ve Amsterdam'da ölmüş Hollandalı bir ressamdır. 1632'de tamamladığı Anatomi Dersi" adlı tablosuyla üne kavuşmuştur. Birçok eleştirmenin dünyanın en büyük ressamı olarak tanımladığı sanatçının başlıca şaheserleri "Gece Devriyesi", "Hendrickje Stoffels'in Portresi", "Kendi Portresi", "Betşabe Banyoda" ve "Derisi Yüzülmüş Öküz"dür. Resim sanatının bu ünlü adını tanıyor musunuz?

8. Ankara'nın ilçelerinden biri ve merkezi olan kasabadır. Yüzölçümü 1318 km^2'dir. İlçe toprakları eğimli bir yayla halindedir. En önemli yükseklik İdris dağıdır (1988 m). Kızılırmak'ın suladığı topraklarında tahıl yetiştirilir, meyvacılık ve bağcılık yapılır. Merkezi olan kasaba Ankara-Kastamonu karayolu üzerindedir. Başkentimizin bu ilçesinin adı nedir?

9. Omuriliğin duyu sinirlerinin su çiçeği virüsü tarafından hastalanması sonucu, ilgili bölgelerde deri döküntüleri ve ağrı ile kendini belli eden hastalığa ne ad verilir?

10. Olmayacak şeylerden anlam çıkarmak, yersiz korkulara kapılmak gibi delilik belirtilerinin genel adı nedir?

11. Yunan trajedi yazarıdır. M.Ö. 496-406 yılları arasında yaşamıştır. Atina'daki dram yarışmalarında yirmiden fazla birincilik almıştır. Ama bunlardan sadece yedisi günümüze kalmıştır. Bu oyunlar sırasıyla şunlardır: "Ajaks", "Antigone", "Kral Oidipus", "Elektra", "Trakinae", "Filoktetos", "Oidipus Kolonna'da". Tiyatro tekniğine, özellikle mizansene yenilikler getiren bu yazarı tanıdınız mı?

Yanıtlar 29. Sayfada

ülkemizi tanıyalım!

Kütahya

BÖLGESİ: Ege Bölgesinde, İç Anadolu, Ege ve Marmara bölgelerinin çevrelediği bir yaylada kuruludur.
KOMŞULARI: Bilecik, Bursa, Balıkesir, Manisa, Uşak, Afyonkarahisar, Eskişehir.
YÜZÖLÇÜMÜ: 12.083 km2
NÜFUSU: 498.660
İLÇELERİ: Merkez, Altıntaş, Domaniç, Emet, Gediz, Simav, Tavşanlı.
ÖNEMLİ YÜKSELTİLERİ: Murat yada Dindimen Dağı, 2.000 metreyi aşar. Çam, meşe ve kayın ağaçlarıyla kaplıdır. Burada her tür hayvan bulunduğundan, bir av cennetidir. Şaphane dağı da ikibin metreden yüksektir. Türkmen, Akdağ, Yirce, Domaniç, Eğrigöz de önemli yükseltilerdir.
ÖNEMLİ DÜZLÜKLERİ: İl toprakları genellikle yüksek ve dalgalı yaylalardan oluşur. İlin güneyindeki Altıntaş ovası tahıl ekimi bakımından çok önemlidir. Diğer ovalar Kütahya, Örencik, Tavşanlı'dır.
ÖNEMLİ AKARSULARI: Porsuk çayı, ilin en önemli suyudur. Murat çayı ile birleşir ve Eskişehir sınırında Porsuk Barajını oluştururlar. Murat çayı, Altıntaş suyu, Kalabak suyu, Gediz, Simav, Felent, Emet çayları da diğer önemli akarsulardır.
BİTKİ ÖRTÜSÜ: Bu ilimiz orman bakımından çok zengindir. Çam, ardıç, kavak, meşe, kayın, fındık ve başka tür ağaçlardan oluşan ormanlar çoktur.
İKLİMİ: İlin doğu bölümlerinde kara iklimi, batı bölümlerinde ise yumuşak, deniz iklimi egemendir. Kışlar ve ilkbahar ayları çoğunlukla soğuk geçer. Yazlar sıcak ama, kısadır. Sonbahar ise çok yağışlı geçer.
TARIM: İl topraklarının büyük bir bölümü orman, çayır ve otlakla kaplıdır. Tarım alanı azdır, ancak tahıl ekimi çok ileri düzeydedir. Buğday, arpa, çavdar, patates, şekerpancarı, baklagiller, ayçiçeği, tütün, haşhaş ekimleri yanı sıra, ilde bağlar, bahçeler, sebze alanları, bostanlar da vardır. Üzüm, kiraz, vişne, kavun, karpuz yetiştirilir.
HAYVANCILIK: Çayır ve otlaklarda koyun, kılkeçisi yetişir.
YERALTI ZENGİNLİKLERİ: Çok zengin yataklar vardır. Linyit, manyezit, kurşun, krom, bakır, kömür çıkarılıp işlenmektedir.

SANAYİ: Doğa ve yeraltı zenginlikleri bakımından şanslı olan Kütahya ili bunlardan yararlanmayı da bilen bir ilimizdir. Zengin ormanlarından odun, ve kömür çıkarır, işlenmiş olarak da satıp büyük kazanç sağlarlar. Ayrıca meyveleri çok ünlü olduğundan bunların da satışı iyi gelir getirir. Çini fabrikaları, kiremit fabrikaları, şeker ve azot fabrikaları, hali tezgâhları, yün ipliği yapımevleri, gıda ve inşaat malzemeleri sanayii de çok gelişmiştir. Tunçbilek termik santrali, Karaköy'deki hidroelektrik santraller kendi illerinden başka diğer illere de elektrik sağlarlar. Üretilen pazarlanır. İşlenmeyenlerin de alıcısı vardır, örneğin Etibank'ın Tavşanlı'daki kömür ocakları ilin en büyük maden işletmesidir.

Zeus Tapınağı ve Afrodit

Ulucami

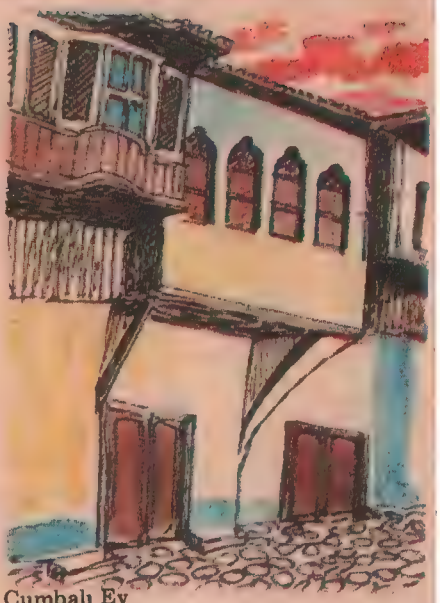

Cumbalı Ev

ADI VE TARİHİ

İlk kurulduğu zaman adının, seramik üreten kent anlamına gelen Seramorum olduğu söylenir. M.Ö. 1500 yıllarında Frigyalılar buraya geliyor ve kente Kotys'in kenti anlamına Kotiaeion diyorlar. Selçuklular devrinde bu ad Kütahya olarak değişime uğruyor.

Kütahya ve çevresi Hititler ve Friglerden sonra Lidya, Pers ve Makedonya İmparatorlukları toprakları içinde kalıyor. Ardından Bitinya ve Bergama Krallıkları egemenliğine giriyor. M.S. 62'de Roma İmparatoru Sezar'ın damadı Pompe tarafından Roma topraklarına katılıyor. 395'te ise Roma'nın ikiye bölünmesiyle Doğu Roma'ya yani Bizans'a düşüyor. 1074'de Kutulmuş oğlu Süleyman'ın kardeşi Melik Mansur bu yöreyi Selçuklu toprakları içine alıyor. Bu arada giderek gelişen Germiyanoğulları Selçukluların son devrelerinde beyliklerini ilân edip kendi devletlerini kuruyor ve Kütahya'yı başkent yapıyorlar. Hızla gelişen Osmanlıların korkusu ile, Yıldırım Beyazıt'a kızlarını gelin veriyorlar. Kütahya'nın ilk valisi de, şehzadeliği sırasında Yıldırım Beyazıt oluyor. Zamanla kent Osmanlı topraklarına katılıyor. 19. yüzyıl başlarında devlete baş kaldıran Mısır valisi Mehmet Ali Paşa'nın oğlu İbrahim Paşa 1833'de Kütahya'yı alıyor. Ancak Rusların ve Avrupalıların araya girmesiyle barış sağlanıyor ve antlaşma Kütahya'da imzalanıyor, kent yine Osmanlılara kalıyor. 1921'de Yunan işgaline uğrayan Kütahya 31 Ağustos 1922'de özgürlüğüne kavuşuyor.

ATASÖZLERİ

Açlıktan öldüm demez, öd ağacından tabut ister. Asil soy azmaz, bal küpeciği kokmaz. Akşamleyin yazılan mektup sabahleyin okunmaz.

YEMEK

Gözleme, cimiliki, köpük helva, Gedik kebabı, sütlü bulgur, tahinli lokum ve çiğ kıymalı mantısı ünlüdür.

ÜLKESİ
AHYA'NIN
NESİ

k çok eski
rde, çanak-
k pazarı ku-
uş. Yaşlı
dın bu pa-
atmak için
güzel, çok
testiler,
getirirmiş.
onun yo-
ekler, onun
nı alırmış.
esnafı bu i-
armış. Bir
şlı kadının
takılmış-
yaptığını
nek iste-
Kadın, peşindekilerden haber-
tahya topraklarına gelmiş. Bir
toprak almış, heybesine yük-
eri dönmüş. Bu olaydan son-
nak-çömlekçiler Kütahya top-
a kent kurmuşlar, adına da
ik Kenti" anlamına SERAMO-
demişler.

İ YAPILARI

ahya'dan 60 km. kadar uzak-
glerden kalma bir merkez var-
zonoi, Azonoi, Aizani diye bi-
Hıristiyanlık devrinde de önem-
Zeus tapınağı, agora, tiyatro
lyumu günümüze gelebilmiştir.
a Kalesi Bizanslılardan kalma-
vresi 3.5 km.dir. 1314'de Ger-
oğullarının yaptırdığı Vacidiye
esi bugün Arkeoloji Müzesi ol-
. Ayrıca Aslanbey, Demirtaş
Hisarbey, İshak Fakih ve Ulu
çok ilginç tarihi yapılardır.

OR

gezgin Evliya Çelebi'nin ülkesi
ütahya folklor yönünden çok
. Kadın ve erkek giysileri çok
görünümdedir. Kadife, atlas ku-
sim işlemeler, gümüş kemer-
özellikle oyalı yemenileri pek

hya zeybeği, Simav harmanda-
ıkhavası, çiftetelli, islamoğlu
ellikleri taşıyan oyunlardır.

ÜLKELERİ TANIYALIM

ANDORRA

Yüzölçümü bakımından, Avrupa'nın beşinci küçük ülkesidir. Toprakları küçük, ancak bağımsız bir ülke olup dış politikasında her zaman için kesinlikle tarafsız kalmayı başarmıştır.

Pirenelerin güney havzasında, İspanya ile Fransa arasında yer almaktadır. Başkenti Andorra-la-Vieja, birkaç bin kişilik küçük bir kasabadır. Bu minik ülke, yüksek dağ sıraları ve bu dağların derin vadileri arasında kurulmuştur. Serge ırmağına katılan Valira ırmağı vadisinde. Tüm ülke, güney-batısı dışında çok yüksek dağlarla çevrilidir. Kuzeyde hiçbir geçit yoktur. Doğu ve batı bölümleri ise kışları yoğun kar yüzünden kapalıdır.

Vadiler kuraklık yüzünden ekime elverişli değildir ve yapay sulama gerektirir. Bu yüzden hayvancılık gelişmiştir. Ne var ki, koyunların kışları beslenmesi çok zor olduğundan bunları sonbaharlarda yapılan hayvan fuarlarında satarlar. Tütün ekimi yapılır ve genellikle yasa dışı yollardan Fransa ve İspanya ile ticaret sürdürülür. Diğer bir geçim kaynakları da korsan radyo istasyonları ile pul basımıdır. Andorra yerlileri İspanya ve Portekiz'den gelen göçmenlerin

torunlarıdır. Bu ülkenin kişileri dayanıklı, gözüpek, yiğit, korkusuz ve doğuştan kaçakçı kişilerdir. Ne Fransız ne de İspanyol yetkililerine güvenirler. Yetkililer de bunlara güvenmezler. Ancak ülkede hem Fransız hem İspanyol parası geçerlidir. Dilleri, bir İspanyol diyalektiği olan Katalancadır. Kesinliği tam ve doğru olarak bilinmeyen bir geleneğe göre, Andorra yöresi Pious tarafından 819'da İspanyol piskoposu Urgel'e verilmiş ve kentin soylu kontlarına bazı özel haklar tanınmıştı. 1231'de Villarmunt piskoposu, yöreye politik, idari, adli konularda bir hükümet niteliği taşıyan bir statü getirmişti. Bu durum aşağı yukarı aynı biçimde günümüze kadar gelmiştir.

Ülkede piskoposlar ile soylular arasındaki ilişki 1278'de çözümlenmiştir. Evlilikler yoluyla, Andorra yönetimi bir ara Fransız Kralına geçmiş, 1793'te Fransız İhtilali sonlarında bu durum reddedilmiş ama Napolyon 1806'da Andorra'yı geri istemiştir.

Günümüzde Cumhuriyet yönetimi 24 kişilik bir Konsil tarafından yönetilir. Bir zamanlar soylu ailelerin yer aldığı bu kuruluş 1933'ten bu yana seçimlerle başa gelmektedir.

NÜFUSU:	28.000
YÜZÖLÇÜMÜ:	453 km²
BAŞKENTİ:	Andorra-la-Vieja
DİLİ:	Katalon diyalektiği
DİNİ:	Katolik
PARASI:	Fransız frangı ve İspanyol pesetası

23 Nisan Ulusal Egemenlik ve Çocuk Bayramı Uluslararası Çocuk Şenliği

Finlandiya grubu toplu halde... KUMBARA dergisi okurken.

Sevgili Çocuklar,

Ulu Önder Atatürk'ün sizlere armağan ettiği 23 Nisan Ulusal Egemenlik ve Çocuk Bayramı'nın 62. yıldönümünü kutladık. Bundan 62 yıl önce, 1920'de Atatürk, Türk Devleti'ni uygar ülkeler düzeyine çıkarmak için yaptığı atılımların birisini daha gerçekleştiriyor; Türkiye Büyük Millet Meclisi'ni açıyordu. Bu ulusal egemenliğimizin de bayramıydı.

Sizler de gelecek kuşaklara bu anlamlı bayramı her yıl aynı coşkuyla kutlayarak aktaracaksınız.

Hiçbir ulusun çocuklarının, böyle çocuklara ayrılmış bir bayramı yoktur. Sizler Türk çocukları olarak böyle bir mutluluğa sahipsiniz.

İşte sizler de bu mutluluğu dünya uluslarının çocuklarına da açtınız. Bayramınızı onlarla birlikte kutlamak istediniz. Böylece 1979 Uluslararası Çocuk Yılı'ndan bu yana 23 Nisan Bayramı uluslararası nitelik kazandı.

Türkiye Radyo ve Televizyon Kurumu tarafından her yıl düzenlenmekte olan Uluslararası Çocuk Şenliği 23 Nisan 1982 Cuma günü Atatürk Spor Salonu'nda aynı coşku, renk ve çocuk cümbüşü içinde kutlandı. Sizler de televizyonlarınızdan bu Şenliği izlediniz.

Kumbara Dergisi olarak şenliği biz de izledik. Şenliğe katılan 11 yabancı ülkeden toplam 300 çocuk; şenlik boyunca gruplar halinde gösteriler yaptılar. Bu yıl Şenliğe Belçika, Bulgaristan, Çekoslovakya, Fransa, İtalya, Kıbrıs Türk Federe Devleti, Finlandiya, Macaristan, Polonya, Yugoslavya konuk olarak katıldılar.

Amacımız televizyonda görmediğiniz şeyleri sizlere aktarmak ve Şenliğe katılan Türk ve yabancı çocuklarla konuşmaktı.

Belçika'dan Saskia Bleuze (9), Joost Verscheure (13), Finlandiya'dan Nüna Kirvesrüerni (14) 23 Nisan ve Kumbara Dergisi için şunları söylediler:

—"Çok büyük ve güzel bayram."

—"Türk çocukları bayramları oldu-

ğu için çok şanslı."

—"Türk çocuklarını çok sevdik. Çok arkadaş seviyorlar."

—"Ankara çok güzel tarihi yerlerini gezdik, çok beğendik."

—"Çok güzel bir dergi. Hem de parasız."

—"Çok güzel bir dergi."

Kıbrıs Türk Federe Devleti grubundan Derviş Olgun ise şöyle dedi:

"23 Nisan Atatürk'ün bize armağan ettiği bayramdır. Büyük Millet Meclisi'ni kurmuştur. Biz çocukları da düşünmüştür."

Gösteriyi izleyen bir başka arkadaşınız Beycan Kinaş (9) ise şunları söyledi:

"Çocukların en sevdiği bayramdır. Atatürk herkese bayram verirken biz çocukları da düşünmüş, 23 Nisan'ı bize armağan etmiştir. Diğer ülkelerin çocuklarına göre biz daha şanslıyız. Çünkü onların bayramı yok. Bu güzel bayramımda size yazdığım bir şiirimi okumak istiyorum:

ATATÜRK
Atatürk Selanik'te
Pembe bir evde doğdu
Her taraf ışık doldu
Büyüdü adam oldu.

Derslerini çok çalıştı
Sınıfta birinci oldu
Adı Mustafa Kemal kondu
Büyüdü adam oldu.

Birçok devrimler kurdu
Düşmanı yurttan kovdu
Büyüdü Atam oldu.

Büyüdü ATAM oldu.

Spor Salonunu hıncahınç dolduran tüm çocukların yüreğinde Ata'larına duydukları şükran ve sevgi aynı coşkuyla doluydu. Renkli giysiler içinde çocuklar kendilerince öğrendikleri 23 Nisan şarkı ve şiirlerini mırıldanıyorlardı. Çünkü Ankara'daki yağış törenlerin yapılmasını engellemiş, gösteriler yapılamamıştı.

Her ülke sırası geldiğinde topluluklar halinde sahneye çıkıyor, Türk çocuklarının coşkulu alkışlarıyla gösterilerini yapıyorlardı.

Gösterilerin tamamlanmasından sonra ülke çocukları, ertesi günün programına hazırlanmak üzere konuk oldukları Türk ailelerin yanlarına gittiler.

Sizlere nice mutlu 23 Nisanlar diliyoruz.

Şenliğin evsahiplerinden Silifke ekibi.

Şölenden bir sahne

Asteroidler

Uzayda gezegenlerden ve uydulardan başka pek çok cisim vardır. Küçük gezegenler olarak niteleyebileceğimiz asteroidler de bu cisimlerdendir.
Bunlar belki de oluşamayan bir gezegenin parçalarıdır. Boyutları küçük parçacıklardan iri kayalara dek çeşitlidir. Bazıları gezegenler gibi küre biçimindedirler ve engebesiz, pürüzsüz yüzeyleri vardır. Bazılarının biçimi de apayrı, örneğin ince ve uzundur. Bu tip olanları dev bir kütüğe benzetmemiz olasıdır. Uzaydaki diğer cisimlerle karşılaştırıldıklarında asteroidler genel olarak çok büyük boyutlara sahip değildirler. Bilim adamları güneş sistemimizde 2500 kadar asteroid olduğunu saptamışlar. Bunlardan en büyüğü olan Ceres'in çapı 968 km'dir. Ceres'in büyüklüğü hemen hemen ayın 36'da biri kadardır. Birçok asteroidin çapı 160 km'den daha azdır. Hatta büyük bir çoğunluğunun genişliği sadece birkaç metredir. Gezegenler gibi asteroidler de güneşin çevresinde bir yörüngede dönerler. Fakat bütün hepsi topluca bir kuşakta hareket etmezler. Kimi güneşe yaklaşan kimi de uzaklaşan bir yörüngededir.

Yukardaki resimde, asteroidlerin yerleri görülmekte. Kurşuni kısım, asteroid kuşağıdır. Trojanlar, Jüpiterin yörüngesi üzerindedir. Nokta nokta çizgiler ise üç tane olan Apollo asteroidlerinin yörüngelerini gösterir.

Asteroidlerin biçimleri ve boyutları değişiktir.

- Ceres saptanabilen ilk asteroid olmuştur. Giuseppe Piazzi tarafından ilk defa 1801 yılında teleskopla görülmüştür.
- En büyük dört asteroid Ceres, Pallas, Vesta ve Juno adlarını taşırlar. Vesta dünyadan teleskopa gerek duyulmadan görülen tek asteroiddir.
- Birçok asteroid güneş çevresindeki turlarını iki ila altı yıl içerisinde tamamlarlar.
- Asteroidler ile dünyamızın yörüngesi bazen çakışır. Bazıları yeryüzüne göktaşı şeklinde düşerler. Fakat çoğu atmosfere girdikten sonra yanarak dağılırlar.
- Güneş sistemimizdeki asteroidlerin çoğu Mars ve Jüpiter gezegenleri arasındadır. Bu bölge asteroid kuşağı olarak adlandırılır.
- Trojan adı verilen iki grup asteroid de Jüpiter'in yörüngesi üzerindedir.
- Bazı asteroidler güneşe Merkür gezegeninden de çok yaklaşırlar. Daha sonra yönlerini değiştirerek güneş sisteminin dışına çıkarlar.
- Asteroidlerin beş milyar yıl önce, güneş sistemiyle birlikte oluştuğu, o zamanlar 15-30 kadar büyük asteroid olduğu, bunların çarpışıp bölünerek bugünkü küçükleri oluşturduğu sanılmaktadır.

ÜNLÜ KİŞİLER

JOHANNES KEPLER

- Modern Gökbiliminin kurucularından
- 1571'de Würtemberg (Almanya)'de doğdu
- 1630'da Regensburg'da öldü

Modern gökbiliminin (astronominin) kurucularından olan Johannes Kepler, 1571'de Würtemberg'de doğdu. Dar gelirli bir ailenin oğluydu. Bu nedenle çocukluğu sıkıntılar içinde geçti. Adelberg ve Tübingen papaz okullarında, parasız-yatılı olarak okudu. Eğitimi sırasında, Kopernik sisteminin (1) savunucularından olan gökbilgini Maestlin, onu gökbilimi alanında çalışmalar yapması için teşvik etti.

Graz (Avusturya)'da matematik öğretmeni olarak çalışan Kepler, bu sırada kendisiyle ilgili olarak dinsel kovuşturmalar yapılması nedeniyle bu görevinden çıkarıldı. 1601'de Prag'a giden Kepler, orada çalışmalar yapan Danimarka'lı büyük gökbilgini olan öğretmenin yerine geçti. Güneş'in merkez olduğu bir sistemin inançlı savunucusu olan Kepler, Tycho Brahe'nin ölümünden sonra gözlemlerini özellikle Merih üzerinde yoğunlaştırdı, bu gezegenin hareketlerini inceledi. Prag'dan sonra Almanya'da Ulm kentine yerleşen ve çalışmalarını burada sürdüren Kepler, gezegenlerin konumunu kesinliğe çok yakın veren çizelgeler hazırladı. Bunlara Rudolf çizelgeleri denildi.

1630'da yazdığı ve Admonito ad Astronomos adını verdiği kitabında Merkür gezegeninin 1631 yılında Yer ile Güneş'in arasından geçeceğini ve lekesinin Güneş yuvarlağı üzerine siyah bir nokta gibi düşeceğini ileri sürdü. Kepler'in bu gözlemi olduğu gibi gerçekleşti.

Gökbilgini Johannes Kepler 1630'da Regensburg'da öldü.

ÖZELLİKLERİ

- Anne ve babası ayrı yaşıyorlardı. Kendi de zayıf bünyeliydi. Bu nedenle çiftçi ya da sanatçı olamadı, din okuluna gitti.
- Yaptığı ilk evlilik, eşinin geçimsiz ve hırçın bir kadın olması, daha sonra çılgınlık geçirmesi üzerine mutsuzlukla sona erdi.
- Çalışmaları sırasında parasal sıkıntılara düşen Kepler, geçimini küçük takvimler derleyip bunları satmakla sağladı. Ayrıca çetin, yorucu, ama derin ve verimli çalışmalarını, prenslerin verdiği küçük aylıklarla sürdürebildi.
- Yaptığı çalışmalar ve gözlemler sonunda elde ettiği sonuçları kuramsal bilgileriyle karşılaştırdı ve Merih gezegeninin, daha önce ileri sürüldüğü gibi daire değil fakat bir elips çizdiğini kanıtladı.
- 1609'da yazdığı ve buluşlarının önemli bir bölümünün yer aldığı Astronomia Nova (Yeni Gökbilimi) adlı kitabında kendisinin, dünya durdukça anılmasına neden olacak gökbilimi kanunlarının ilk ikisini açıkladı. Bu kitabında, temel gücünü matematikten almakta ve kanıtlanmayan görüşlere yer vermemekteydi.
- 1619'da yazdığı Harmonica Mundi (Dünya Uyumu) kitabında üçüncü kanunu açıkladı. Uzun çalışmalar ve hesaplar sonunda Kepler böylece, Newton'un evrensel çekim kanununa yol açmış oldu.

(1) Güneş'in merkez olduğu ve gezegenlerin de onun çevresinde döndüğünü kanıtlayan kuram.

Kepler Hareketi, Kepler Kanunları

Kepler adı verilen harekete göre gökcisimlerinin hızları, çekim merkezine yaklaştıkça artmaktadır. Bu hız, gökcisminin, çekim merkezine olan uzaklığının kare köküyle (dördüncü kuvvetiyle) ters orantılı olmaktadır.

Kepler Kanunları ise, gezegenlerin Güneş çevresindeki hareketleri ile ilgilidir. Bunlar üç tanedir:

1-Gezegenler, merkezlerinden birisinin Güneş olduğu bir elips üzerinde ve Güneş'in çevresinde döner. (Bir elipsin iki merkezi vardır, çemberde ise bu merkez bir tanedir.)

2-Güneş'in merkeziyle gezegenin merkezini birleştiren vektör (elemanter geometride, üzerinde bir başlangıç ve bitim noktası belirtilen doğru parçası) yarı çapının çizdiği alan, bu alanın çizilmesi için geçen zamanla doğru orantılıdır.

3-Gezegenlerin dönme süresinin karesi, Güneş'e olan ortalama uzaklığının üçüncü kuvvetine eşittir.

ATEŞ KUŞAN CANAVAR

Necdet BATAK

YAŞASIN MİNNOŞUN ATEŞİ ÇIKMIYOR ARTIK BİZİ YAKAMIYACAK!
ŞİMDİ DE BİZİ YAK DA GÖRELİM.
AL BAKALIM...
DEEH!
AH! ÖZÜR DİLERİM KAZAYLA OLDU!
NANİK! NANİK!
CANAVARLIK HAYATIM SÖNDÜ... ACELE BİR ŞEYLER DÜŞÜNMEZSEM MAHFOLDUM!
TAMAM BULDUM. ŞİMDİ GÖRÜR ONLAR!
ATEŞİM ÇIKMIYOR DİYE SEVİNİYORDUNUZ AMA TEKNOLOJİ İLERLEDİ. ARTIK ÇAKMAK VAR. ALIN SİZE!..

SATRANÇ KÖŞESİ

SATRANÇ EFSANELERİ

Satranç Hindistan'da icat edildi. En eski yazılı eser 7. yüzyılın başlangıcına ait olduğundan, Satrancın 6. yüzyılın 2. yarısında ortaya çıktığı sanılmaktadır. Ancak Milattan önceki tarihlere ait efsaneler vardır. Milattan önce oynanan oyunun Satranç olmadığı, tahta üzerinde oynanan başka bir oyun olduğu da düşünülmektedir. Satrancın icadından 16. yüzyıla kadar olan dönemdeki pek çok olayın kesin zamanı ve yeri bilinmiyor.

Günümüze kadar gelebilen yazılı eserlerin en önemlileri, İslam kültürünü inceleyen Avrupa'lı araştırıcılar tarafından İstanbul'daki kütüphanelerde bulundu. İstanbul'da bulunan eserler Arapça, Farsça ve Osmanlıca yazılmış el yazması kitaplardı. Bunlardan biri Türk ozanı Firdevsi'nin Padişah II. Beyazıt (1481-1512) için yazdığı kitaptır.

Eski kitaplarda Satranç hakkında pek çok efsane yazılıdır. Bu efsanelerden bir kısmının gerçek olmadığı sanılmaktadır. Bazı olaylar değişik kitaplarda değişik biçimde anlatılmıştır. Kitapların çoğunda bazı sayfalar eksiktir.

Bu efsanelerden ilginç olan bazıları şunlardır:

● Tıp tarihinin babası Hippocrate (Milattan önce 460-377): "Hekimler ağır hastalıkları Satrancı tedavi aracı olarak kullanarak iyileştiriyorlar. Satranç onların en sevdiği ilaçtır." dedi. Hippocrate, ishali olan bir kralı onun önünde Satranç oynattırarak iyileştirdi.

● Bir Hint efsanesine göre, Satranç, hastalanan ve hafızası zayıflayan bir Hint kralını iyileştirmek için icat edildi.

● Bir başka söylentiye göre, çok savaşçı olan ve bütün rakiplerini yendiği halde barışa katlanamayan bir Hint kralının saldırganlık tutkusunu azaltmak için icat edildi.

● Makedonya Kralı Büyük İskender Satranç oynardı. Öğretmeni kendisine Satranç hakkında bir mektup yazmıştı. (İskender Milattan önce 336'da kral oldu ve 323'de öldü.)

● Kan dökmek istemeyen Hint kralları, ele geçirmek istedikleri bir kent için savaşmak yerine satranç oynarlardı. Satrançda kazanan istediği kenti alırdı.

● Yine zamanı, yeri ve kişilerin adı bildirilmeyen bir efsanede şöyle denir: Eski devirlerde Satranç oynayan bir Sultan yendiği rakiplerin başlarını kale duvarına astırırdı. Sultan 99 kişiyi yendi. Kale duvarında 99 baş varken, bir derviş Sultana oyun önerdi. Derviş kaybederse, başı kale duvarındaki 100. baş olacaktı. Derviş oyunu kazandı ve Sultan'dan ödül olarak gümüş eşyalar istedi.

PROBLEMLER

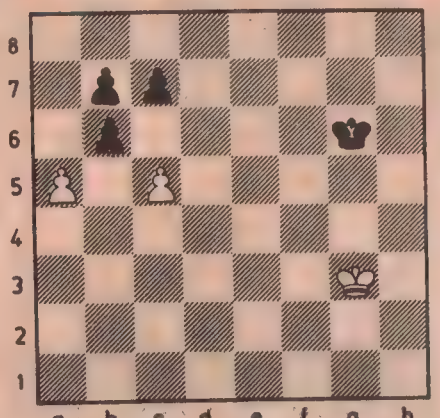

Problem No. 1 Beyaz kazanır

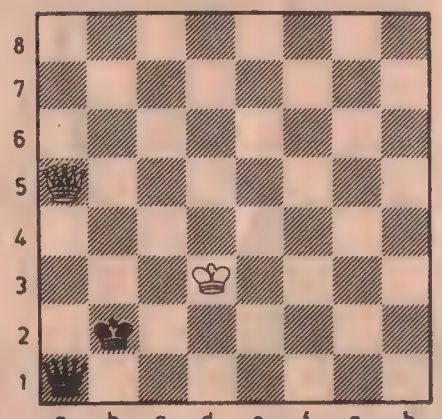

Problem No. 2 Beyaz kazanır

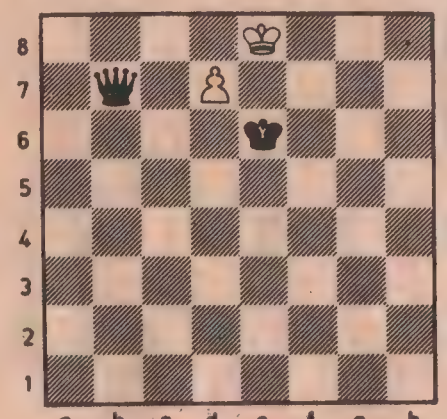

Problem No. 3 Beyaz Berabere yapar

Yanıtlar 29. sayfada

Pul

Pul Koleksiyonu yapanlar genel kültürün yanısıra daha genişlediği birçok şey kazanırlar. Örneğin:

A.-Pul toplayan bir insan bu işi kendi zevki için yapar. Ancak pula yatırılan paranın iyi bir biçimde kullanılmasına dikkat edilmelidir. Bunun için alınan pullar her zaman iyi kullanıl-

TEDAVÜLE ÇIKARILAN YENİ PULLAR

1.-RESSAM İBRAHİM ÇALLI'NIN DOĞUMUNUN 100. YILI

Ressam İbrahim Çallı'nın 100. Doğum günü nedeniyle 17 Mart 1982 günü üç puldan oluşan pul serisi tedavüle çıkarıldı ve o gün Ankara Posta Merkezinde özel bir damga kullanıldı. Her bir pul İbrahim Çallı'nın bir tablosunu taşımaktadır. 10 liralık pulda Manolyalar, 20 liralık pulda Balıkçılar ve 30 liralık pulda Dikiş Diken Kadın tabloları vardır.

2.- VEREM MİKROBUNUN BULUNUŞUNUN 100. YILI

24 Mart 1982 günü Verem Mikrobunun bulunuşunun 100. Yılı anısına iki pul tedavüle çıkarıldı ve aynı gün Ankara Posta Merkezinde özel bir damga kullanıldı. Pullar sürtakslıdır. Pullarda bulunan artı değer Kızılay, Türkiye Çocuk Esirgeme Kurumu ve Hava Kurumu yararınadır.

10 + 1/2 liralık pulda Prof.Dr. Tevfik Sağlam'ın ve 30 + 2 1/2 liralık pulda Dr. Robert Koch'un birer fotoğrafları bulunmaktadır.

Pul Toplamanın Yararları

Kemal Aziz VERSAN

malı ve bunun için pul klasörleri bulunmalıdır. Pullara hiçbir zaman el ile dokunmak doğru değildir. Bir pulu incelerken, pulu maşa ile tutmak gerekir.

Bir klasörde toplanan pullara bakmak, onları seyretmek büyük bir zevk verir. Pulların renk armonisi ve olayların kronolojisi pul incelenmesinde insana büyük bir mutluluk verir.

Pul koleksiyonu yapan titiz ve sabırlı olmalıdır. Pul'da araştırma büyük bir önem taşımaktadır. Araştırma sonucunda gençler birçok yeni şeyler öğrenirler ki, bunlar yalnız pul ile ilgili olmayıp diğer alanları da içine almaktadır. Pul toplarken arama zevki arttıkça koleksiyon genişler. Genişleyen koleksiyon sayesinde genel kültür artar. B.-Pul çok çalışma ve çok uğraşı isteyen bir koleksiyon türüdür. Pul toplarken birçok kitaplar ve kataloglar karıştırmak gerekir. Yeni yeni bilgiler elde edildikçe daha bilinçli ve daha iyi bir koleksiyon hazırlanabilir. Gençler boş zamanlarını daha iyi değerlendirmek ve yeni yeni bilgiler elde etmek için, büyükler ise kendilerine ekonomik yönden büyük yararlar sağlayabilecek pul koleksiyonculuğunu her yaşta yapabilirler ve başlayabilirler. Ancak bu arada gençler için pul biriktirmeye başlamanın ideal yaşı 10 olduğunu da hatırlatırız. Bir genç 12 yaşından sonra artık yarışmalara katılabilir. Böylece ilk yarışma için kendisine tam iki yıl bir zaman kalmaktadır. C.-Pul koleksiyonculuğu bir çeşit okuldur. Pul toplarken büyük bir kolaylıkla günlük olaylar öğrenildiği gibi coğrafya, tarih, fen, dil, değişik para birimleri, pul baskı teknikleri, değişik alfabeler ve ülkeler kolaylıkla öğrenilebilir.

Yeryüzündeki tüm ülkeler posta pulu çıkarırlar. Koleksiyoncu bu pullar sayesinde ülke adları ve bu ülkelerin nerede bulunduklarını, özelliklerini öğrenmektedir. Pulda öğrenim resim ya da daha doğrusu fotoğraf sayesinde oluşmaktadır.

Örneğin hangi hayvanın, bitkinin, meyvenin hangi ülkede bulunduğu, hangi dağın nerede olduğunu hep o küçücük pulun sayesinde öğrenmekteyiz.

Pul bütün olarak bir eğitim aracıdır. Birçok ülkede bazı öğrenim dalları pulların yardımcılığıyla yapılmaktadır. Okullarda geliştirilen pul kollarına verilen ödevler sayesinde sonradan sınıfta topluca yapılan derste öğrencilere pullar ile tarih, coğrafya edebiyat gibi dersler verilmektedir. Bunu bir örnek ile açıklayalım:

Öğretmen sınıfta ders konusu olarak Türk Ünlüleri hakkında bir araştırma yapılmasını ister. Okulun Pul kolu hemen pullarda bulunan Türk Ünlülerinin pullarını bir araya getirerek derste her biri hakkında kolaylıkla genel bilgiler verebilmektedir. Gençler bu tür uygulamalı bir derse daha çok ilgi göstermektedirler.

Özet olarak pul toplamanın yaşı yoktur. Yeter ki, pul zevk için toplansın ve pulu toplayan bilinçli olarak bunları toplasın.

Pul koleksiyonu yapan her zaman düzenli, temiz, titiz, bilgili ve sabırlı bir insan olur.

ANTALYA 82
POSTA PULLARI IV. ULUSAL GENÇLİK YARIŞMASI

1976'da Samsun'da, 1978'de Edirne'de ve 1980'de Bursa'da yapılan Ulusal Gençlik Pul yarışmalarından sonra PTT Genel Müdürlüğü ile Türkiye Filateli Dernekleri Federasyonu'nun ortak çalışmaları sonucunda bu yıl 3-10 Ekim tarihleri arasında Antalya'da "ANTALYA 82-POSTA PULLARI IV. ULUSAL GENÇLİK YARIŞMASI" düzenlenecektir.

Bu yarışma nedeniyle kurulmuş bulunan Organizasyon Komitesi çalışmalara başlamış ve hazırlıklar ilerlemektedir. Bu yarışmaya 12-25 yaş arasındaki bütün gençler katılabilirler.

Filateli Derneklerinin bulunduğu illerde gençlerin bu derneklere başvurarak Katılma Bildirgeleri almaları gerekir.

Filateli Derneği bulunmayan illerdeki gençlerin ise doğrudan doğruya Organizasyon Komitesi Genel Komiserine başvurmaları gerekir.

Başvurular en geç 15 Mayıs 1982 tarihine kadar (Dernek bulunmayan illerdeki gençler için) aşağıdaki adrese yapılmalıdır:

Kemal Aziz VERSAN, ANTALYA 82 Genel Sekreteri
Havacı Muzaffer Erdönmez Sokak No. 9 Yeşilköy - İSTANBUL

ANTALYA 82 Posta Pulları IV. Ulusal Gençlik Yarışmasına katılacak bütün gençlere KUMBARA DERGİMİZ sonsuz başarılar diler.

Kitap

DALDA DURUR, ELDE DURMAZ - BİLMECELER-I- M. Sabri Koz-Kapak ve iç resimler Nalan Varışlı-Yıldız Kitaplar May Yayınları Çocuk Dizisi-120 sayfa-100 lira.

Bilmeceler I'de "insanlar, insan organları, hayvanlar, hayvani ürünler, bitkiler, bitkisel ürünler" ile ilgili bilmeceler yer almaktadır. Bilmece karşılıkları kitabın son sayfalarında yer aldığı için, karşılıkları resimlere bakarak, düşünerek kendiniz bulabilir, sonra da doğru olup olmadığını arka sayfadan öğrenebilirsiniz. Yazar ayrıca sizler için bir de sözlük hazırlamış. Eskiden kalma bilmecelerde bilmediğiniz sözcüklerle karşılaşırsanız, bunlar için sözlüğe başvurabilirsiniz. Bu çok eğlendirici ve eğitici kitabı tüm okurlarımıza salık veririz.

ŞERMİN-Tevfik Fikret-Yalınlaştırarak Yazan Ebubekir Pamukçu-Kapak Ziya Aydın-İç resimler Mustafa Delioğlu -Piya Basım-Yayın-Dağıtım Organizasyon-63 sayfa-60 lira.

1867-1915 yılları arasında yaşamış olan büyük Türk ozanı Tevfik Fikret, aynı zamanda bir öğretmen ve bir eğitimciydi.

Şermin adlı yapıtının önemini E. Pamukçu şöyle anlatıyor: Fikret, Şermin'i çocuklara şiir, öykü, masal yazılmasının küçümsendiği bir dönemde özel olarak sizler için yazdı. Tüm şiirlerinde aruz ölçüsü kullanırken, bu kitapta hece ölçüsünü kullandı. Şiir dilinin ağırlığı ile tanınan ozan, Şermin'de çocukların rahatlıkla anlayabileceği yalın bir dili yeğledi.

Tevfik Fikret'i tanımak isteyen ve şiir seven tüm çocuklara bu kitabı salık veririz.

BİLMECE BULMACA EĞLENCE!

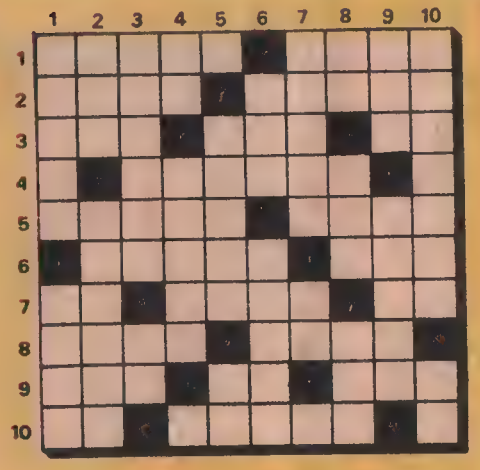

SOLDAN SAĞA: 1-Ön adı Alfred olan, 1833-1896 yılları arasında yaşayan ve dinamiti icat eden İsveçli kimyacının adı.. Yırtıcı bir hayvan, 2-Yakılmak üzere kesilmiş ağaç.. Arnavutluk'un başkenti, 3-Hoşlanma.. Rüzgâr.. Bir nota, 4-Eskiçağın efsanevi kadın savaşçılarına verilen ad, 5-Bir eğriye ya da çembere bir noktada değen doğruya verilen ad.. İçilen kirli sularla ve iyi yıkanmadan çiğ yenen sebzelerle bulaşan tehlikeli bir hastalık, 6-Sürüngen bir hayvan.. Yanyana bağlanmış kalın direklerle yapılan bir deniz taşıtı, 7-Bir nota.. Arpa, buğday, çavdar gibi bitkilerin yani tahılın tarlada bulunduğu sıradaki adı.. Başlıca içeceğimiz, 8-ALEV ile eşanlamlı bir sözcük.. Bir gün adı, 9-Eskiden OY anlamına kullanılan sözcük.. Eski Mısır'da bir Güneş Tanrısı.. Bir erkek adı, 10-Hayvansal bir besin maddesi.. Gemilere yol gösteren ışık kulesi.

YUKARIDAN AŞAĞIYA: 1-Tohumları kavrularak LEBLEBİ yapılan bitki.. Tifüs hastalığının mikrobunu taşıyan kemirgen bir hayvan, 2-Ev bölümlerinden biri.. Yönetim bakımından kendine göre bağımsızlığı olan büyük il, 3-Henüz sütten kesilmemiş sığır yavrusuna verilen ad.. Dünyamızın uydusu, 4-GENİŞLİK ile eşalamlı bir sözcük.. Kanı karışık, 5-Uyumak için yatılan yer.. Bir nota, 6-ÇABUK anlamına gelen bir sözcük.. Bir ay adı, 7-Uçağı süren ve yöneten kimse.. Nasır'ın ilk hecesi, 8-Hastalık niteliğinde olan yumru.. Fransa güneyinde bir kent (söylediğimiz biçimde yazınız).. Bir çoğul eki, 9-Bir kimsenin iyeliği altında bulunan şey (ya da, alınıp satılan ticari eşya).. Kitaplarda bölüm parçası, 10-Yurdumuzun Asya kıtasındaki bölümüne verilen ad.. İçinde yabani hayvan barınan kovuk.

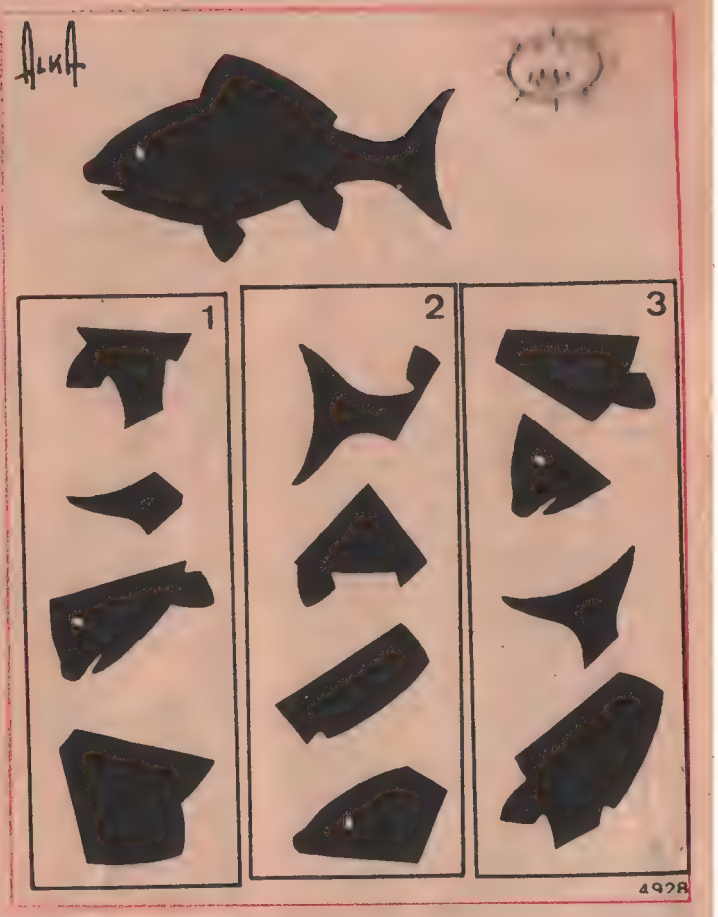

BALIK—Yukarda resmi olan balığı meydana getirmek için hangi çerçeve içindeki parçaları kullanmak gerekir?

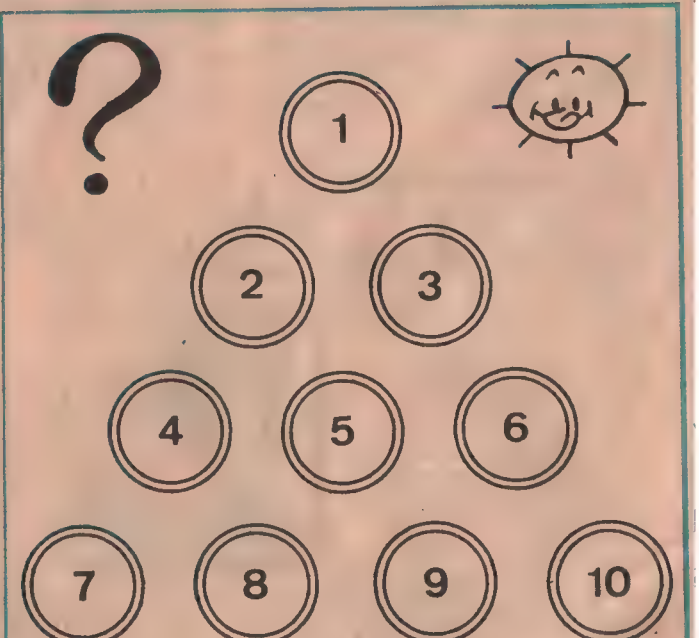

ÜÇGEN—Yukarda on adet jetonla yapılmış bir üçgen var. Üç jetonun yerini değiştirerek tersine dönmüş yani sivri ucu altta tabanı yukarda bir üçgen yapabilir misiniz?

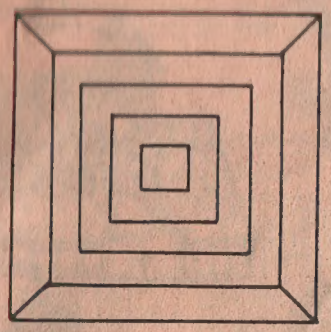

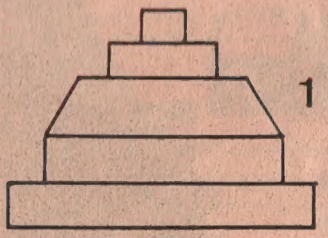

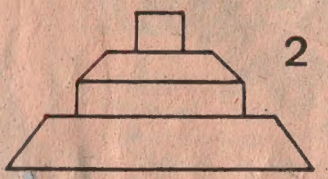

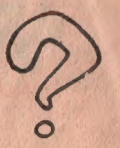

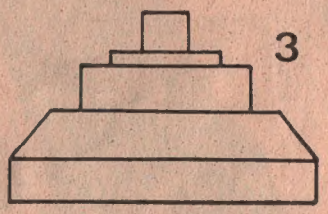

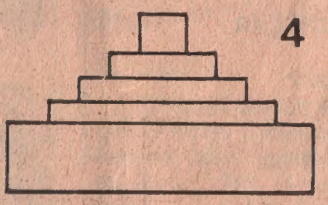

KUŞBAKIŞI—Yanda görülen dört resimden hangisinin üstten görünüşü yukardaki çizime uyuyor?

1949 1953 1958 1963

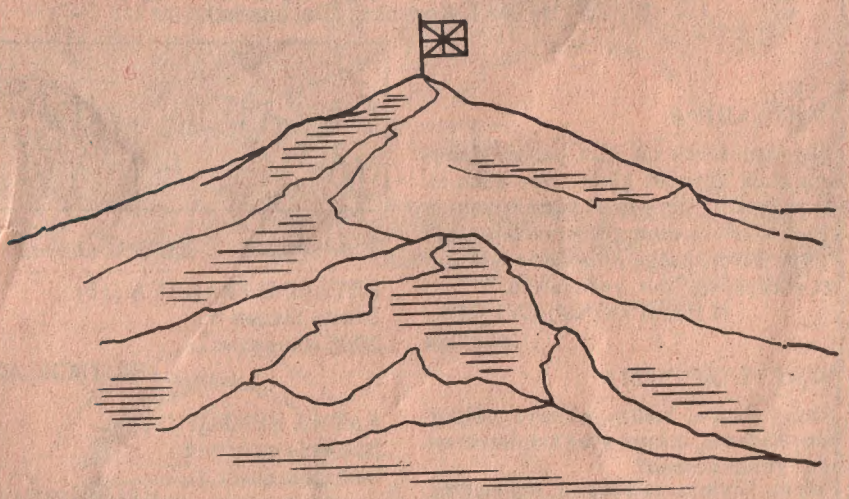

BRUCE MALLORY HILLARY

EVEREST—Dünyanın en yüksek tepesi olan Everest'e yukardaki adları yazılı üç dağcıdan hangisi çıkmıştı ve hangi tarihte?

● BİLMECELER

Benim bir dükkanım var, üç katlıdır
Altı oduncu, ortası uncu, üstü kadifeci
(İĞDE)

Zem zemli çiçek, zem boylu çiçek
Kayseri'ye kadı olmuş zemli çiçek
(AYÇİÇEĞİ)

ELİF YILMAZ/ Yenişehir-Urfa

Pencereden ay doğdu, görenler hayran oldu. Annesi beşikte iken kızının kızı oldu.
(GÜL)

Biz biz bizidik, otuziki kız idik, Ezildik, büzüldük, iki duvara dizildik.
(DİŞ)

Pişirirsen aş olur. Pişirmessen kuş olur.
(YUMURTA)

Ağaç üstünden kilitli sandık
(CEVİZ)

HÜSEYİN OVAYOLU/Gaziantep

YANITLAR 29. SAYFADA

YELKENLİ—Geminin yelkenini yedi parçadan hangisi tamamlıyor acaba?

SPOR

Dünya Kupası

Nurhan AYDIN

Futbolda bir Dünya Kupası düzenlemesi önerisi ilk kez 1920 yılında Jules Rimet adlı bir Fransız hukukçusundan gelmiştir.

Dünyada önce İngiltere Adalarında oynanmaya başlanan futbol, ondokuzuncu yüzyılın sonlarında anavatanından dışarı çıkmış, Avrupa ve Güney Amerika ülkelerinde de oynanmaya başlanmıştır.İngiltere'de kurulan ilk futbol federasyonundan sonra bu spora gönül veren diğer ülkeler de ulusal federasyonlarını kurmuşlar, daha sonra da Uluslararası Futbol Federasyonu (FİFA) çatısı altında bir araya toplanmışlardır.

Almanların umudu Rummenigge, bir Almanya-Arjantin maçında.

DÜNYA KUPALARININ GOL KRALLARI

1930:
Stabile (Arjantin) 8 gol
1934:
Nejedly (Çekoslovakya) 5 gol
1938:
Leonidas (Brezilya) 7 gol
1950:
(Ademir (Brezilya) 7 gol
1954:
Kocsis (Macaristan) 11 gol
Not: 1954 Dünya Kupası finallerinde oynama hakkını elde eden milli takımımızdan Suat Mamat (GS) ve Burhan Sargın (FB) attıkları üçer golle onikinci sırada yer almışlardır.

Arjantin-Hollanda maçında Kempes gole gidiyor.

1920 yılında FİFA'nın Belçika'nın Anvers kentinde yaptığı ilk toplantısında Jules Rimet başkanlığa, Henri Delaunay da genel sekreterliğe seçilmiştir. Böylece Rimet futbolda uluslararası bir Dünya Kupası düzenlenmesi konusundaki düşüncesini kongrede arkadaşlarına açıklamak fırsatını da elde etmiştir. Ancak Jules Rimet'nin bu önerisinin gerçekleşmesi için, önünde büyük engeller vardı. Güney Amerika'nın iddialı takımlarını bir araya getirmenin güçlüğü kadar, futbolun hem uluslar, hem de kıtalararası yakınlaşmayı sağlayacağını üyelere anlatmak o günlerde Rimet için çok zordu. Bu nedenle Jules Rimet, tam sekiz yıl bıkmadan büyük bir savaşım verdi. Sonunda FİFA'nın 1928 yılında Hollanda'nın Amsterdam kentinde yapılan genel kurulunda bir Dünya Kupası düzenlenmesi tasarısı işlerlik kazandı. İlk Dünya Kupası için ev sahibi olarak Uruguay seçildi.

Ancak birçok Avrupa ülkesi, ilk Dünya Kupasının Uruguay'da yapılmasına, bu ülkenin uzak olması nedeniyle karşı çıkmışlardı. O yıllarda bir Avrupa takımının Uruguay'a ulaşabilmesi için 20-30 günlük bir yolculuk yapması gerekiyordu. Nitekim 1930 yılındaki ilk kupaya Avrupa'dan önce üç takım katılacağını bildirmişti. Belçika, Yugoslavya ve Romanya. Son anda Fransa da karar değiştirmiş ve böylece Avrupa'dan katılan ülke sayısı dörde çıkmıştı. Amerika kıtasından ise kupaya katılan takımlar şunlardı:

Uruguay, Arjantin, Meksika, Şili, Brezilya, Peru, Paraguay, Bolivya ve Birleşik Amerika.

Böylece 13 Temmuz 1930 günü ilk Dünya Kupası başlıyor ve Jules Rimet'nin "Futbolda bir Dünya Kupası düzenlemek" düşü, üzerinden tam on yıl geçtikten sonra gerçekleşiyordu.

Dünya Kupası'nın ilk sahibi de ev sahibi Uruguay oluyordu.

DÜNYA KUPALARINDA TAKIM SIRALAMASI

1930 URUGUAY
1-Uruguay
2-Arjantin
3-Amerika

Final maçı:
Uruguay-Arjantin 4-2

1934 İTALYA
1-İtalya
2-Çekoslovakya
3-Almanya
Final maçı:
İtalya-Çekoslovakya: 2-1

1938 FRANSA
1-İtalya
2-Macaristan
3-Brezilya
Final maçı:
İtalya-Macaristan: 4-2

1950 BREZİLYA
1-Uruguay
2-Brezilya
3-İsveç

Bu Dünya şampiyonasında final, dört takım arasında lig usulü ile oynanmıştır.

1954 İSVİÇRE
1-B. Almanya
2-Macaristan
3-Avusturya
Final maçı:
B. Almanya-Macaristan: 3-2

Zehra abla ve BEN

ÖMER DAYI

...ra ablamla benim ...ir Ömer dayım var. Zehra ablamla ben Ömer dayınızı çok severiz. Zehra ablam:

—"Ömer dayıyı en çok ben seviyorum," diyor ve kollarını iki yanına açıyor.

—"Hayır ben seviyorum," diyorum ve iki kolumu yana açıyorum ama, ben Zehra ablamdan daha ufak olduğum için daha az oluyor, buna da çok kızıyorum. Yani Zehra ablamın kolları benim kollarımdan daha uzun diye mi Ömer dayımı benden çok seviyor?

Ömer dayı bize ne zaman gelse, bize para verir. Hem de yepyeni on lira. On lira Zehra ablama, on lira bana. Zehra ablam on lirayı alsın diye çok seviyorum diyor, oysa ben gerçeği biliyorum.

—"Anne, Ömer dayı ne zaman gelecek?" diye Zehra ablam hep sorar. Tabii parası bitiyor da ondan. Ama ne çare ki, Ömer dayı haftada bir kez bize gelir. Bir gün annem:

—"Çocuklar, artık Ömer dayınızı her gün göreceksiniz, üst katta boşalan küçük daireye taşınacak," dedi.

Öyle sevindik ki. Ömer dayı üniversiteye gider ama öğrenci değil, oradaki eğitimcilere yardım ediyormuş, öyle dedi. Bizim Ömer dayımız çok akıllıdır. Eşyasını otomobilinden yukarıya taşıdık Zehra ablamla. On lira Zehra ablama, on lira bana verdi.

Ertesi sabah erkenden gidip kapısını çaldık, bizi karşısında görünce güldü ve on lira Zehra ablama, on lira da bana verdi. Hemen dondurma almaya gittik. Ertesi sabah kapıyı tam yarım saat çaldık, kimse açmadı. Belki de üniversiteye gitmişti. Bekleyelim, dedi Zehra ablam. Merdivenlere oturduk ve bekledik. Gelmedi.

Ertesi günü bir Pazar idi. Gene erkenden kapısını çaldık,

—"...
O sabah ...
lar bugü... ...
ram yok."

Zehra ablamla ben yüzümüzü astık, başımız önümüzde aşağıya indik. Zehra ablam birden:

—"Ben kumbaramı açacağım," dedi.

—"Ben de."

Bozuk paraları içine atalım diye babamız bize oyuncak kumbaralar almıştı. Hemen Zehra ablamın kumbarasını ve benim kumbaramı açtık, içindeki paraları avuçlarımıza doldurduk ve doğru Ömer dayımıza koştuk.

—"Gene ne var?" diye Ömer dayı sordu.

—"Hiç," dedik ve paralarımızı ona verdik. "Bu paralar senin, Ömer dayı. Param kalmadı, demiştin de, şimdi gidip kendine dondurma alabilirsin."

Ve koşarak aşağıya indik."

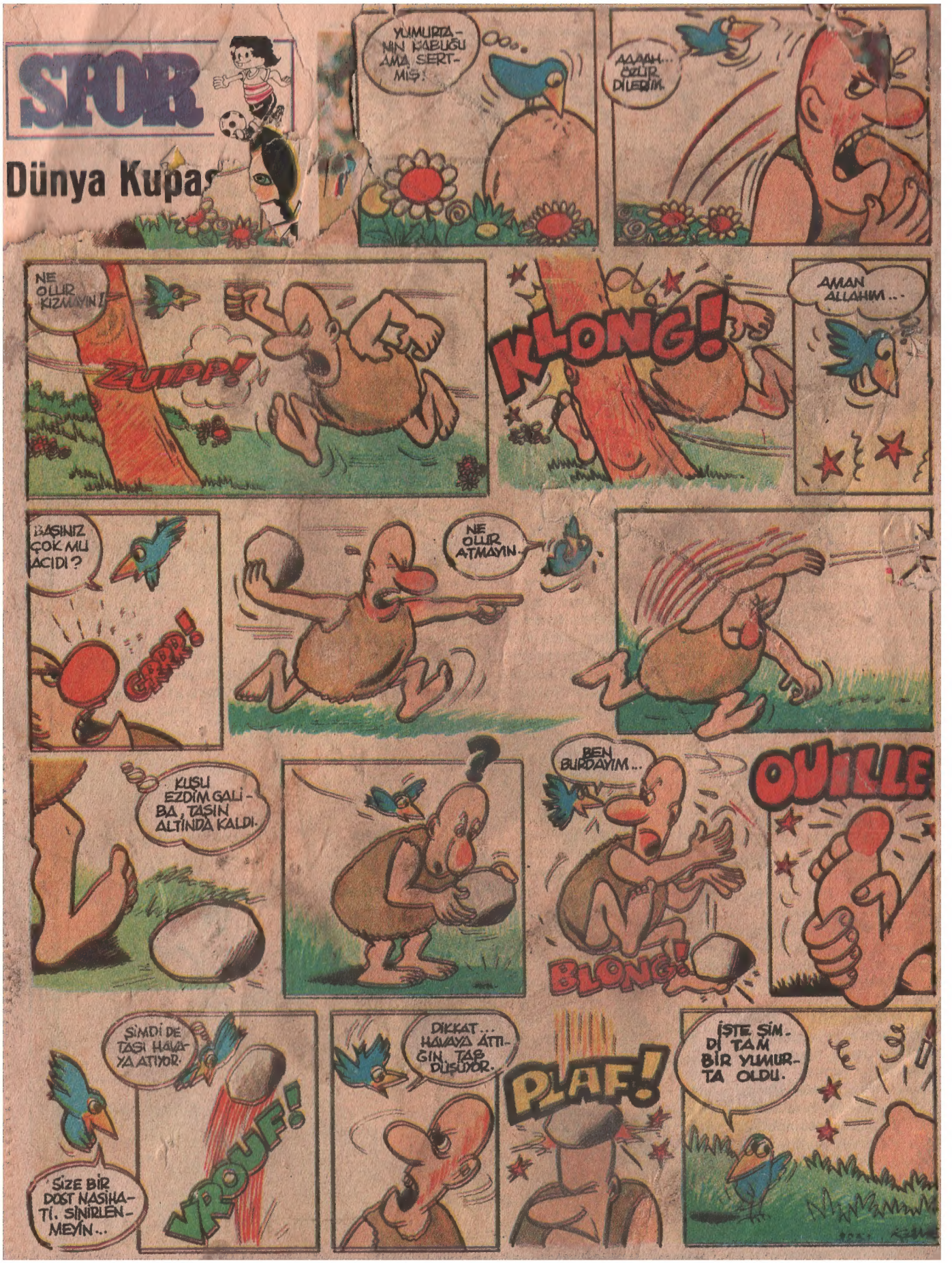
SPOR
Dünya Kupas
YUMURTANIN KABUĞU AMA SERTMİŞ!
AAAAH... ÖZÜR DİLERİM.
NE OLUR KIZMAYIN!
ZUIPP!
KLONG!
AMAN ALLAHIM...
BAŞINIZ ÇOK MU ACIDI?
GRRR!
NE OLUR ATMAYIN.
KUŞU EZDİM GALİBA, TAŞIN ALTINDA KALDI.
?
BEN BURDAYIM...
BLONG!
OUILLE
ŞİMDİ DE TAŞI HAVAYA ATIYOR.
SİZE BİR DOST NASİHATİ. SİNİRLENMEYİN...
VROUF!
DİKKAT... HAVAYA ATTIĞIN TAŞ DÜŞÜYOR.
PLAF!
İŞTE ŞİMDİ TAM BİR YUMURTA OLDU.